EXTAZ. JURNAL INGRAT

Claudiu Soare s-a născut pe 24 martie 1969, la Ploiești. În 1994 obține licența în limba și literatura hindi, la Universitatea din București, cu lucrarea *Sanniāsa Upanisad – psihologia renunțării*; doi ani mai târziu, în 1996, își încheie studiile de indianistică la Institutul Național de Limbi și Literaturi Orientale din Paris, cu lucrarea *Le réalisme mystique dans la littérature de Nagarjun*. Nu va mai da curs niciodată acestei orientări spirituale. La Editura Cartea Românească îi apare în 2010 romanul fantastic *Nimeni sau Fumătorul de pipă*, iar în 2011 publică la Humanitas volumul de aforisme *Singurătatea lui Adam (despre neîmplinire și alte regrete)*. În anii din urmă a mai publicat volumele de versuri *Melancolia* (Editura Tracus Arte, 2013) și *Neantul îndrăgostit* (Editura Vinea, 2009). A tradus din literatura franceză texte semnate Céline, Sade, Jean Genet, Charles Baudelaire, Antonin Artaud, Casanova, Michel Onfray, Henri Michaux etc. Din ianuarie 2005 trăiește în Franța.

Claudiu Soare

Extaz.
Jurnal ingrat

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Silviu Nicolae
Coperta:
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Emilia Ionaşcu,

Tipărit la

© HUMANITAS, 2014

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SOARE, CLAUDIU
Singurătatea lui Adam: despre neîmplinire şi alte regrete /
Claudiu Soare. – Bucureşti:
Humanitas, 2011
ISBN 978-973-50-3279-1
821.135.1-4

EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

Cuprins

2011

August 11
Septembrie 16
Octombrie 27
Noiembrie 33
Decembrie 40

2012

Ianuarie 49
Februarie 56
Martie 62
Aprilie 76
Mai 82
Iunie 87
Iulie 92
August 99
Septembrie 105
Octombrie 110
Noiembrie 118
Decembrie 124

2013

Ianuarie 133
Februarie 138
Martie 145
Iunie 154

Ereziile la care trudește gânditorul neconfirmat ar putea crea religii împotriva oricărui fanatism și poate împotriva oricărui fel de glorie; ar putea chiar edifica o religie împotriva *viitorului*, teritoriul cel mai râvnit de mintea omului.

Fiindcă despre asta e vorba în efortul obscur al fiecăruia, despre cum să însămânțezi un timp imaginar cu teatrul certitudinii de sine, pentru ca hectarul acesta de posibil să devină o instituție *în numele tău*.

Dobândești astfel gloria pentru că ai reușit să aservești convulsiilor tale intime, credinței care le încolonează, o porțiune de timp indiferent; în fine, pentru că cei ce nu o pot face se simt în felul acesta *reprezentați* și îndreptățiți să își trăiască, aplaudând, rolul de figurant.

Există însă gânditorul frustrat, nenorocosul al cărui daimon se dovedește a fi o canalie; și astfel singur, necălăuzit, pradă cărării tenebroase care nu își găsește formula, se pierde sfâșiat de fraze cu nimic mai prejos decât ale iluștrilor confirmați; se pierde în afara *timpului*.

Viitorul nu îi va purta numele nici măcar o secundă, în numele lui nici o bătaie de pleoapă nu se va lăsa păcălită, sedusă.

Gloria, consecința la care aspiră ca la celebrul luminiș, ca la *odihna* în iarba acelei lumini, îi va rămâne să o viseze până la moarte, cu speranța tainică a răzbunării firești. Gloria lui va rămâne un simplu jurnal *extim*, după expresia lui Michel Tournier. Celălalt jurnal, jurnalul intim, s-a compromis odată cu zilele pe care le-a trăit, pe care le-a trăit așteptând.

Și nimeni astfel nu va cunoaște călătoria fără viitor a celui care a negat viitorul în numele propriilor idei, care s-a părăsit pe sine pentru această ingratitudine.

Timpul însă nu iubește nici viitorul, nici gloria, fiindcă aspirații inverse înțelesului pe care îl poartă: nu acceptă nici sensul pe care omul i-l atribuie închipuind viitoruri, nici *importanța* corolară a gloriei. Însă adoră să îl trăim cu narcisism, îndreptățire fundamentală.

Această carte, în fond, este ingrată față de timpul pe care îmi închipui că l-am trăit gândindu-mă la el ca la un viitor de care am dispus.

2011

Luminați de slabele pâlpâiri de adevăr care încep să se întrevadă, să recunoaștem în fine extravaganța himerelor și a fabulelor de care ne-am slujit timp de atâtea veacuri ca să eternizăm copilăria spiritului uman.

d'Holbach

Sub un cer de cenușă, pe un câmp prăfuit, fără drumuri, fără iarbă, fără nici măcar un ciulin, o urzică, am întâlnit câțiva oameni mergând cocoșați. Duceau fiecare în spinare câte o enormă Himeră…

Baudelaire

August

SÂMBĂTĂ, 13

Atâta vreme cât mă situez pe mine însumi în *timp*, viața îmi este fluviu care irigă nesfârșitele câmpuri din care mi se înalță memoria, sfera unei mărturii misterioase și poate fără înțeles. Când însă îmi hotărăsc capătul de drum spiritual, când refuz întru totul complicitatea cu timpul, când îi întorc spatele și rup punțile care mă leagă de promisiunile visate, când nu mai văd timp în raza intelectului, motorul spiritual se oprește și tot ce mai poate este să își exprime sfârșitul. Divorțul de viață pare consumat – e vorba însă de divorțul dintre spirit și om. Când omul ajunge să denunțe „nebunia acestei lumi", spiritul i-o confirmă flegmatic, dar numai pentru a-i semnala în felul acesta că parteneriatul s-a încheiat și că nu mai e dispus la nici un fel de călătorie.

*

Viața se manifestă spiritual în toate regnurile, intelectual însă numai în om.

DUMINICĂ, 14

31 decembrie 2010, aproape ora opt seara. Deschid. Un domn cu ochii scoși din orbite mă întreabă dacă sunt bine, dacă nu am pățit ceva. „Dar ce s-a întâmplat?“ îl întreb candid. „Nu vedeți că v-a luat foc casa? Etajul doi e în flăcări.“ Ies. Remarc mașina pompierilor, câțiva gură-cască filmează incendiul cu telefonul portabil. Spre miezul nopții plafonul etajului doi se prăbușește; pompierii au desăvârșit ce nu a reușit focul să distrugă. Proprietarii mă sună de departe, ca să-mi ureze voioși „un an nou cu toate cele bune“.

SÂMBĂTĂ, 20

Un tratat, fie și un articol, despre cât de scurtă ar fi viața unui om, este absurd, chiar dacă s-ar rezuma fie și numai la regrete, cu patetismul lamentației sau al ironiei resemnate. Câte observi în viață, inepții și sublimuri, toate o fac să treacă prin albia râului în ale cărui ape înoți, cu mai micul sau mai marele efort de a nu visa înecul. Prin viață treci ca printr-o trădare, *gândind*; vei fi trădat un timp care ți-a pretins de la început grozăvia de a-l opri, vei sabota o mecanică universală pentru care viața este ca o boală. Meditând la scurtimea vieții, mă surprind mai degrabă îngrozit de gândul întâlnirii cu morții pe care nu i-am *cunoscut* în viață – și mai puțin la recomandările celor care nu văd decât trecerea în *familie* dincolo.

*

Dar cu Divinul nu se poate sta de vorbă decât în afara *amintirilor*.

LUNI, 22

Ei vin pe lume ca să trâmbițeze sus și tare că totul este împotriva lor, societatea, oamenii, viața însăși… Totul îi nedreptățește și îi lipsește astfel de ceea ce li se cuvine: glorie, bani, fericire și putere. Dacă s-ar bucura însă de toate acestea, ar fi la fel de nemulțumiți: „Cum se face că nu sunt considerat omul cel mai deștept de pe pământ?" Exigență fără doar și poate îndreptățită și numai bună să fie legiferată: nu numai că ar transfera în derizoriu celelalte neajunsuri sublime, ar crea însă elite alternative, nepăguboase, care ar denunța, cu un orgoliu la fel de justificat, pretențiile psihanalitice ale candidaților (legiune) la statutul acesta. „Cum îndrăznește să se plângă de orgoliul altuia cel care pentru sine însuși nu găsește o clipă măcar?" ne întreabă Seneca, parcă resemnat.

*

Dacă, presupunând, voi fi judecat după moarte pentru *gândurile* mele, înseamnă că prezența spiritului în om este o capcană.

JOI, 25

„Îmi înfrumusețez viața cu zilele pe care nu le-am trăit." Gândul acesta îi aparține lui Caius Albucius Silus. Prin nuvelele sale, între care cea mai reușită se numește *Vir fortis sine manibus* (*Eroul fără mâini*), Albucius este un precursor pe nedrept uitat al lui Petronius. Un text scris la bătrânețe dezvăluie frumusețea personajului, care în fiecare dimineață, se spune, bea lapte de femeie: „Am trăit

tot ceea ce caracterul femeilor are mai dureros și mai lipsit de înțeles. Le-am plâns și m-am îndepărtat de ele. Dar mirosul părților lor intime încă mă umple de nostalgie… Chiar și sexul Spuriei mirosea bine. Și nu mă mai apropii de trupurile lor moi, dar respingătoare, la mai puțin de zece pași. Însă le cumpăr lenjeria purtată." Unul din prietenii lui, Caestius, îl definește: „Albucius își compară sămânța cu răsăritul soarelui. O, judecători, se lasă noaptea. Porunciți să se aducă sămânța lui Albucius." Cu trei ani înainte să vină pe lume Caius Albucius, Sylla renunță la putere. „Abandonez puterea absolută ca să regăsesc vorba de duh, desfrâul și lectura", declară el. Prieteni mai târziu, Albucius îi spune, fără să știe că va muri a doua zi: „Intru într-o tăcere pe care nu o voi termina."

*

Nu văd de ce aș fi corect în gândire, câtă vreme cel de lângă mine va fi întotdeauna îndreptățit să mă pălmuiască.

DUMINICĂ, 28

Ieri am realizat cu multă amărăciune că *seriozitatea* este cultul la care se închină *toți*, cultul care devansează cu mult Divinul în sondaje.

*

Dar nu ca să par serios mi-am închipuit cele de mai sus, mai degrabă fiindcă nu port în mine maliția lupului care își urmărește prada cu precipitarea sarcasmului,

ci tenacitatea ciorii care cântă croncănind, crezând că deranjează.

*

În studenție mi-am sărbătorit fără excepție cele câteva momente de veritabil extaz existențial aruncându-mă de fiecare dată în Dâmbovița. Îmbrăcat.

MARȚI, 30

Unora, frica de viață, care îi investește cu precocitate și se agață de ei precum fantoma unei femei urâte, dar pătimaș îndrăgostite, li se disipează încetul cu încetul pe măsură ce îmbătrânesc, până la nepăsarea finală; seninătate care îi surprinde adesea murind în plină efervescență, pe cărări de munte sau în brațele amantei. Altora, frica existențială li se naște în floarea vârstei, îi cuprinde cu ghearele primei iubiri târziu venite, apoi repede se preschimbă în tenebroasa frică de moarte, care încet-încet îi transformă în… „înțelepți". Aceeași spaimă cu două fețe ne caută de la început până la sfârșit, fără să ne aparțină. E frica de dinainte de a fi oameni, discurs al primatelor înspăimântate de această transfigurare ireversibilă, lipsită de răspuns. E frica de a nu ne întoarce iarăși la muget.

*

În fond, aspirația ultimă, tainică, a omului este suzeranitatea, *independența* față de Divin. Numai în sensul acesta istoria speciei are un înțeles.

Septembrie

VINERI, 2

Sinuciderea spirituală se manifestă ca o încercare de zbor prin fereastra închisă a lucidității „ultime", luciditatea capătului de drum, a fundăturii, când începi să faci statistica „nebuniei lumii acesteia". A denunța „nebunia lumii acesteia" este soluția pilatiană și ultimă la contradicțiile care macină lăuntric omul. Mă spăl pe mâini de toată exasperarea și neputința existenței azvârlind anatema asupra lumii – căreia omul îi e, totuși, complice, cu toate consecințele de rigoare. Toate văzutele și nevăzutele sfârșesc prin a edifica un delir, martor la sceleratețea căruia nu mai vreau să fiu și nici să particip… Iată principiul de căpătâi al sinuciderii spirituale. Un fel de responsabilitate care transgresează limitele înțelesului mă face acolitul unei „conștiințe universale" care, în presimțirile mele, judecă lucrurile aidoma; o conștiință pură, cu desăvârșire lucidă, cum eu însumi am devenit suspendându-mi contradicțiile lăuntrice în definitivul acestui act de acuzare. Altă certitudine nu mai am, convins la modul ireversibil că numai o astfel de confirmare misterioasă m-a putut călăuzi spre o asemenea lumină… Și mă instalez comod într-o amără-

ciune atrabilară care mă împinge să neg astfel, savurându-mi raționamentul obscur, „conștiința universală" însăși de care mă cred blagoslovit, să contrazic presupusele intenții ale Divinului însuși cu privire la lume, la viață și la om. În fine, tot efortul acesta fără să realizez că pun „conștiința universală" care m-a pocnit cu „harul" lucidității „ultime" în postura jenantă de a-și însoți creația cu lehamite pe tot acest parcurs al „nebuniei" de care s-ar face vinovată.

Sinucigașul prin spirit se erijează în personaj exemplar, într-un specimen de neant care și-a făcut culcușul în maxima puritate, în modelul însuși de puritate drag lui Dumnezeu… „Luciditatea" lui își este sieși oglindă și, ceea ce e mai grav, degeaba. Epica spiritului care i-a dezvăluit viața a devenit o estetică a vidului. Sinucigașul s-a instalat confortabil în timpul care l-a precedat ca om, ca animal intelectual. S-a instalat confortabil într-o contemplație fără înțeles. Dar lui i se pare că îl contemplă pe Dumnezeu, la care, omul neavând acces, e mai comod decât orice să recurgi ca la instanța supremă. Iată-l privându-se de spirit *prin* spirit, și asta în numele Divinului. Iată-l, magnific, cum se îmbată de timp în afara *duratei*, inconștient, victorios pentru o cauză din care, în numele „luminii spirituale", a făcut un triumf al stupidității. Și se roagă Divinului să-l țină în această metaforică moarte vegetativă, crezând că respiră cu Duhul Sfânt, suspendat deasupra nimicniciei… spirituale. Înapoi nu mai *vrea* să privească, oripilat de ce a putut trăi, de ce a putut fi, și poate îngrozit de neputința acestei întoarceri, iar înainte nu mai *poate*

privi, înfricoșat că își prelungește trecutul, că astfel ar pune umărul la răul general. Privește însă către un nicăieri locuit de martorul absolut al îndreptățirii pe care și-o închipuie.

SÂMBĂTĂ, 3

Dacă Divinul s-ar juca privind prin ochii mei spre niciunde, în neființă sau către orizontul contemplat de cimpanzeul care digeră, spunându-și încredințat că spre sine însuși privește, cel ce nu este acolo, dar *trebuie* să fie… lucrul acesta ar fi, poate, adevărat. Divinul, însă, presupun că ar avea luciditatea de a *ști* că se joacă (la urma urmei, te poți astfel satisface spiritual la nesfârșit), ~~astfel încât~~ nu mai contează dacă lucrul acesta este „adevărat" sau nu. Dar sinucigașul prin spirit are nevoie de adevăr mai mult decât Divinul. Fiindcă fără acest adevăr sinuciderea lui spirituală nu ar avea nici un înțeles, ar fi deposedată de motivația de căpătâi a sinuciderii, care întotdeauna incriminează ceva sau pe cineva.

Astfel încât, odată prins în gheare acestui adevăr și sub protecția certitudinii că privești în ochi divinitatea, sufocat de contemplație, *aștepți*. Aștepți confirmarea judecății ultime prin care te adresezi astfel lumii și „nebuniei" ei, de la premiza căreia ai plecat în această călătorie fără întoarcere și în care te-ai împotmolit ca într-o revelație fără urmare. Asteptarea însă e un sindrom al zădărniciei, o sărmană calitate a timpului, un conținut al incertitudinii cu investiții nevrotice: dacă invoc ce *nu* trebuie să aștept,

lucrul acesta nu va veni niciodată, iar dacă aștept ce știu că aștept și nu îmi va veni niciodată, e pentru că poate nu am așteptat cu ochii „deschiși"; a venit, dar eu priveam aiurea, în altă parte… Nimic nu poate confirma valoarea de adevăr a judecății tale referitoare la „nebunia lumii acesteia", la rațiunile pentru care ar trebui să dispară etc. Ți-ai suspendat dinamica spirituală în convingerea încăpățânată că, sacrificându-ți spiritul în felul acesta, Divinul va… Ce anume va face Divinul? Îți va asculta ție chemarea către a opri lumea din mersul ei? Va stinge specia pe care atâta o incriminezi – și odată cu ea și pe tine? Te va proclama suveranul luciditățiii între toți? Care e scopul, idealul sinuciderii spirituale, dacă nu împăunarea cu această himeră a *soluției finale* a gândirii?

Mă sinucid spiritual pentru că mă consider omul cel mai deștept de pe pământ, numai eu și Dumnezeu suntem atât de inteligenți… Dar mai întâi *eu* și abia după aceea Dumnezeu, care să *confirme* această stare de fapt. Mă sinucid spiritual ca să sfârșesc în smiorcăială, cerșind astfel Divinului o favoare absurdă.

DUMINICĂ, 4

Pelerina maro pe care o purtau prostituatele Romei va fi îmbrăcată în creștinism de penitenții diferitelor ordine religioase. Ritualul abject și sarcastic al răstignirii lui Hristos este perceput instantaneu de primii chinezi pe care iezuiții ar fi ținut să îi convertească arătându-le ima-

ginea pe cruce a nazarineanului. „În plus, zice Xu Dashou, misionarii iezuiți ne interzic să gândim, ne împiedică să discutăm chestiuni perfect discutabile.“ Nu s-au lăsat convertiți decât după ce au aflat de Maria din Magdala. Dar fără să renunțe la amuletele falice care le atârnau la brâu, peste acoperământul maro al penitenței. Despre aceste amulete romanii spuneau că au funcția de a te salva de privirea celui care ar vrea să te *fascineze*, să te hipnotizeze. A fascina vine de la *fascinus*, care printre altele însemna și penis în erecție, după cum ne spune Pascal Quignard.

*

Dacă Dumnezeu ar avea *obligații*…

MIERCURI, 7

Nimeni nu-mi poate zdruncina certitudinea *erorii* a ceea ce gândesc. Însă orice altă formă de viață gânditoare în locul omului s-ar fi situat în aceeași eroare de interpretare a lucrurilor, încă de la început, cu certitudinea inebranlabilă că *acesta* e drumul.

*

„Stomacul și fundul dumneavoastră, iubitul meu prieten și filozof, nu pot fi într-o stare mai jalnică decât îmi este mie capul. Să punem pe același cântar intestinele dumneavoastră și meningele meu și să le arătăm astfel filozofiei. Eu crăp dărâmat de propria-mi natură, care mă distruge de sus în jos, în vreme ce pe dumneavoastră alt-

ceva vă tachinează, dinspre părțile inferioare. Lejera-mi apoplexie, acum, la optzeci și trei de ani, face mai mult decât dejecțiile celor șaizeci de ani ai dumneavoastră." (Voltaire către D'Alembert, 9 mai 1777.)

SÂMBĂTĂ, 10

Vocația de sclav a omului s-a împământenit odată cu triumful civilizației politice de după neolitic, care impune evoluția speciei prin manifestarea tot mai inteligentă a eliminării celor slabi. Solon decretează în secolul al IV-lea înainte de Hristos că „sclavilor le sunt interzise gimnastica și pederastia", după cum spune Plutarh. Exceptând faptul de a face politică, sclavilor de astăzi le sunt recomandate mai cu seamă gimnastica și, în mod democratic, pederastia. În mod evident, „stăpân" nu este cel mai puternic și mai charismatic, este cel care știe să deturneze intelectul de la naivitatea nemuririi, în folosul performației care lasă perplecși neputincioșii, altminteri legiune.

*

Deși rațiunea îmi sugerează dialogul împăciuitor, spiritul din mine tună și fulgeră cu apucături de hun; trebuie că așa se revoltă el împotriva fiziologiei de o clipă la care a fost redus pentru compromisul înfiorător dintre viață și moarte. Memoria pe care astfel o alcătuiesc din schije, la fel de nemiloasă precum răul care nu-ți lasă nici o șansă, sper să mi-o fac *sclavă*, spre a-mi desfășura în felul acesta deplina generozitate… E singura amenințare pe care mi-o permit în fața inevitabilului.

DUMINICĂ, 18

Încet-încet, alunecarea literaturii către banalitatea *exercițiului* ne va scuti de efortul prin care o așezam în vitrina manifestărilor de excepție ale spiritului omenesc. Va rămâne literatură ceea ce se va scrie fără a putea fi *vorbit* (când toți vorbim (ca în) literatură astăzi…); cum zicea Céline, când nu vom mai „proustiza" pe stradă.

*

Noiembrie 1989. De serviciu la intrarea în facultate, ar fi trebuit să legitimez studenții. Mahmur, „citeam" *Scânteia*… și nimeni nu ar fi jurat că nu aș fi ațipit în transă. O voce caldă m-a trezit atunci, șoptindu-mi cu tandrețe: „Tu ai înființat cenaclul de orientare literară moriac-macama? Te prind eu, cintezoiule…" Apoi rânjind mi-a arătat o legitimație pe care, sub fotografia de quadragenar consumat, scria printre altele și „student-maior…".

*

Visez la îngerul nebun care să vrea să mă aplaude.

MARȚI, 20

Găsesc în Wittgenstein că „problemele filozofice se nasc atunci când limbajul își încetează travaliul". Ne luptăm, deci, cu limba; altfel spus, îi inventăm „problemele filozofice", fără de care ar fi inutilă, ne-am debarasa de ea ca de un surmenaj absolut. Miracolul spiritual de început nu avea nevoie de această sosie cu trompete, intelectul

ne-ar fi construit altfel grația, iar planeta nu ar fi pululat de atâta ființă de operetă. „Problemele filozofice" trăite în muțenie retrezesc în om miracolul, singura manifestare spirituală care poate înfrânge un *dat* – ceea ce există, de pildă. Ar fi fost mai îndreptățit să spun „ceea ce există în contra omului"?

*

Subțirimea acestei generații de scriitori încă adolescenți, roasă de naivități mimetice, care produce tot felul de psihologii jalnice sub pretextul că ar descrie „omul"… La sfârșitul lecturii, doar efortul unor reflecții diluate în eufemism: dacă mi-a plăcut, clipa de încântare a trecut fără să mă atingă, fără să mă *infirme*; dacă nu mi-a plăcut… Cititorul este un bolnav căruia trebuie să i se inventeze isteria. Orice poveste întinsă pe trei sute de pagini trebuie să îl *confirme*, iată boala de care suferă adultul urban. Un astfel de medicament nu se poate să nu îl iei în serios, dacă farsa este oficială și îți permite acest tratament împotriva revoltei.

LUNI, 26

2006, lectură publică la Paris: Cărtărescu, Blandiana… Într-o încăpere, singur, plimbându-se stingher, Cărtărescu. Pe hol și în alte colțuri de salon, grupuri-grupuri discută; cei mai mulți, după toate aparențele, intelectuali, ziariști, profesori… Mă îndrept ca turbat spre C. și îl surprind urlând în românește: „Să trăiți dom' profesor!" Jenat, îmi întinde mâna, încet-încet mă recunoaște. Oamenii serioși își întorc uimiți capetele, așa ceva nu se face…

Conversația durează puțin, mai ales după ce fac câteva observații imaginare și dezagreabile în legătură cu noua căsnicie a scriitorului. Se trece în sala de lectură. Cum toată lumea și-a găsit un scaun, sunt singurul care stă în picioare, cu părul ridicat în creștetul capului și trăznind a alcool. Părăsesc repede adunarea, constatând că, pe măsură ce lectura avansa, C. își ridica tot mai des ochii din carte spre mine. Am plecat cu aceeași nesimțire prin care mă făcusem remarcat.

*

Trădarea pare darwiniană, istoria omului infirmă însă această logică. Tarpeia, fiica lui Sempronius Tarpeius, pe care Romulus îl numise guvernator al Capitoliului, oferă cetatea Romei sabinilor, care o asediau sărbătorindu-și deja zeii pentru victoria dăruită în vis. Ascunsă după una din coloanele Capitoliului, Tarpeia îl privește pe Tatius spălându-se în după-amiaza de vară, erou superb, rege al barbarilor sabini, și se îndrăgostește de el. Sub mantia nopții, în timp ce își învelea trupul fierbinte încă de dragoste, Tarpeia îi promite lui Tatius trădarea Romei, cerându-i în schimb căsătoria. Astfel pătrunde Tatius în Capitoliul roman – și primul gest de recunoștință pe care îl aduce zeilor este să o ucidă pe Tarpeia și să o expună pe scuturile soldaților. „Astfel a pierit Tarpeia, fără să își primească răsplata trădării", scrie Plutarh. Pentru o iubire poți trăda chiar și universul, și nu ai cum să te justifici. „Cei mai mulți trădători sunt niște martiri ratați", după vorba unui supraviețuitor al Kolîmei.

*

Dacă nu există hazard, atunci ceea ce a adus răul pe lume este lupta pentru supraviețuire; prin voința de a supraviețui cu orice preț, ceva își dă iluzia vieții fără sfârșit… Aidoma, de plâns este iluzia înțelesului fără sfârșit, căruia numai omul i se închină, convins că efortul supraviețuirii stă conținut în sensul vieții și nu se manifestă *împotriva* a nimic.

*

Biet maniac lunatic, aștept confirmarea din partea oamenilor de parcă aș aștepta confirmarea iresponsabilității mele absolute.

*

Schizoidul intelectual, inadaptabil, nu va intra niciodată în grațiile „magnetismului animal" prin care Mesmer încerca, la finele veacului al XVIII-lea, să impună „fluidul fizic subtil, care umple universul", drept principiu al comunicării între oameni, animale etc… Cum s-ar putea preda magnetismului mesmerian (încă o insesizabilă conspirație subliminală „care permite solidaritatea, selecția talentelor, morala"…) nervosul intelectual, isterizat de intuiția obscură că definitivul oricărei performanțe intelectuale ține mai degrabă de entuziasmul confuziei și mai puțin de adevăr? Cum, în general, boala tuturor gravitează în jurul îndreptățirii de sine, negativistul schizofren (în fond alergând după aceeași îndreptățire ca și… măcelarul) nu intră în sferele oficiale ale lui Sloterdijk și, perplex în fața refuzului, nu are altă șansă decât să treacă în opoziție, în tabăra

smintiților neluați în serios. Nu mediocritatea existențială și corolarul ei misterios, nedreptatea materială, ci mediocritatea intelectuală este cea mai reușită ofertă libidinală de care se bucură creatura civilizată; ea îi asigură totul: poziția în societate, morala, prosperitatea… și mai cu seamă îndreptățirea în viață.

Octombrie

DUMINICĂ, 2

Modernitatea a stârnit printre scriitori mania de a publica, măcar o dată în viață, carnetele de lucru care au făcut din ei romancieri, eseiști, filozofi… Afli citindu-le că toți au aceleași lecturi, aceleași modele, aceleași revolte, aceleași neputințe, aceleași lamentații, aceleași capricii. Aceleași minciuni elegante au creat prototipul infantilului cu discurs de demiurg. Scriitorul este cazul psihologic desăvârșit al valetului cu mult mai instruit decât stăpânul său. Nu vom mai vedea niciodată specimenul literar care să *nu* ezite să își arate naivitatea, marca de maturitate a celui care *știe* că nu va putea în veci, prin literatura lui, să vindece delirul minimalist al ilotului. Nu veți găsi în nici un caiet, carnet sau jurnal de scriitor formula acestei distanțe aristocratice; veți da în schimb peste pagini întregi în care el, Scriitorul, se jelește cu stil pentru faptul că nu este înțeles de gloată, de iloți.

*

Excesul de *vorbire* devenită literatură se degajă din civilizația apusului ca un fum sufocant care însoțește

explozia. Niciodată în istoria acestei civilizații nu s-a vorbit atât de mult și cu atâta incontinență cerebrală. Esența evenimentului este mistificată cu atâta ușurință, este transferată cu atâta voluptate în cuvinte. Logosul își manifestă cancerul, metastaza, în momentul în care i se permite *totul*. Cuvântul se reproduce la nesfârșit în afara sensului, în gol, fără să-și mai exercite înțelesul civilizator. Detaliile confuziei sunt legiune, bulgărele „analitic" va sfârși prin a exploda. În societatea occidentală fanatismul vorbirii și a trecerii ei grăbite spre literatură pregătește bolile care o vor decima pretextând îndreptățirea acestei isterii a „clarificării". Când toți vor pretinde luciditatea *logoreic*, somnul tuturor va fi aidoma urletului mulțimii pe stadion. În sensul acesta, efortul cel mai spectaculos al civilizației noastre se va manifesta printr-o nevroză colectivă cu străfulgerări de tăcere sălbatică.

MIERCURI, 5

Pentru că visa la „bagheta lui Mercur", pe care să o folosească înfăptuind miracolul vindecării oamenilor de „necesitățile naturale" care îi strivesc, blândul Epictet va fi blagoslovit de către Pascal cu acuzația de „orgolios diabolic", nici mai mult, nici mai puțin. Degeaba privim cu ochii deschiși spre Divin, întotdeauna se va găsi cineva care să ne atragă atenția, bosumflat că nu facem apel la Dumnezeul *oficial*.

*

Mi-am pierdut libertatea lăuntrică în momentul în care Divinul s-a cuibărit în sufletul meu. Vreau să spun

Dumnezeul preoților, Dumnezeul răstălmăcit al evreilor – și nu Hristos, anarhistul suprem. Încă un gând însoțit de o frică pe care nu vreau sub nici o formă să o plătesc.

JOI, 6

Aș spune pripit că din ceruri nimeni nu veghează asupra noastră, dar mi-e teamă că astfel crezând m-aș lăsa cuprins până la moarte de seninătate.

*

Culpabilitatea față de Divin, care mă sfredelește zi de zi, este cu neputință să o văd confirmată în ochii celor care mă privesc… cu aceeași „îndreptățire" ca a Divinului. Zic „este cu neputință" pentru că este absurd – și dacă este absurd, înseamnă că este cu neputință, fiindcă privirea Divinului prin ochii omului este absurdă.

*

Dacă nu ar fi băut atât de mult, dacă nu ar fi fumat atâta… Ei, supraviețuitorii virtuoși, vor avea întotdeauna pe buze comentariul malițios care să învinovățească mortul pentru imprudențele-i fatale. Chingile otrăvite ale teologiei corectitudinii vor triumfa până la urmă. Odată instalați în certitudinea că vom muri cu toții la *termen*, nimic nu ne va mai împiedica să ne perpetuăm răutățile cu toată seninătatea astfel îndreptățită. Numai o asemenea adunătură de *nevinovați* poate învinui Divinul de mizeriile destinului și de ingratitudinea semenilor.

*

Găzduiesc de câteva zile un compatriot, preot ortodox care își face veacul (doctoratul) în Grecia. Jovial, mare cât un munte, nu se dă în lături de la nici o delicatesă, bea zdravăn, își consultă din zece în zece minute smartphone-ul. Într-o seară a venit abțiguit, mândru de isprava pe care, împreună cu alt preot, ajuns parizian acesta din urmă, a făcut-o colindând prin cârciumi. Bețivii francezi au savurat costumația celor doi, pe care i-au găsit, după spusele sfinției sale, *extravaganți*. Unii punkeri i-au privit cu invidie. Aseară a venit iarăși radiind și târând după el *două* umbrele imense, adevărate opere de artă. Năstrușnicul zâmbește satisfăcut, privindu-și galeș umbrelele: „Am dat pe ele o avere, 1500 de euro amândouă… Nu m-am putut împotrivi vânzătoarei, era prea frumoasă…“

JOI, 13

Câtă lehamite înainte să notez, să dezvolt un gând, o idee, de parcă aș fi nevoit să exprim lehamitea tuturor amărâților de pe lume, cărora vine cu gușa plină de discursuri filozoful, intelectualul, ca să îi tămâieze și să le spună că ei sunt *obiectivul* real al societății, al civilizației, dar ascunzându-le cu șiretenie că dacă ei nu ar exista în felul acesta, atunci el, filozoful, intelectualul, s-ar scărpina în fund cu stiloul pentru o cât de mică remușcare *ideală*.

*

Ferește-te de realitatea pe care omul a creat-o, este conform imaginii lui, perfidă, poltronă, violentă, uneori

tandră prin bolile ei… A-i fi fidel e totuna cu a-i permite să-și manifeste *autonomia* delirantă, imprevizibilă, după exemplul universului întreg, încă și mai scelerat, fiindcă independent de instigatorii tereștri. Realitatea zilelor noastre nu este viața, existența ca atare, este consecința ireversibilă a fricii față de spirit, a fricii de a gândi, cum zicea Camus.

SÂMBĂTĂ, 15

Există ceva mai universal decât un gând banal – de pildă gândul acesta?

*

Lenea, atitudine paradisiacă prin excelență, pe care eu o văd ca pe o revoltă fără egal împotriva *nesinceritățiI*, deci a oricărui tip de *ierarhie*.

JOI, 20

Am înțeles greșit totul. Divinul se arată abia la sfârșit, ca să își culeagă roadele, să își odihnească făpturile și să își dezvăluie înțelesurile. Noi însă am decis să gândim lucrurile *invers* – și astfel am devenit singurii experți în păcăleală din univers, singurii care ar putea *comercializa* universul.

*

Trăim într-o lume tragică a naivității, când ar trebui să înțelegem că nu pierdem și nu câștigăm nimic aici, în afara *trupului*.

LUNI, 24

Când mâinile începeau, din varii motive, să-i tremure, Deleuze mărturisește că se lăsa purtat de gândul trădării. Conștiința filozofului nu putea nimic împotriva acestui cutremur de dinaintea cuvântului. „Fuga e un soi de delir, zice el, iar delirul vine exact când părăsești cărarea… În linia fugii își face loc întotdeauna o *trădare*. Nu despre a trișa e vorba, ca în cazul individului care se pune la adăpost pentru viitor, ci o TRĂDARE, ca în viața unui om care nu mai are nici trecut, nici viitor. Trădăm puterea încremenită, care are drept scop să ne țină pe loc, trădăm puterea *oficială* a pământului."

Noiembrie

MIERCURI, 2

Poate că nu aș fi luat examenul de admitere la „Filologie“ nici a treia oară, dacă nu aș fi susținut vreme de trei zile probele scrise cu o măsea umflată și cu ochiul tumefiat de un controlor „ITB“. „Biletul de călătorie“, m-a somat individul. „Te reneg“, i-am răspuns cu obrăznicie. „Tereneg ești dumneata“, după care mi-a umflat ochiul și a coborât satisfăcut.

*

Puțină seninătate și gândul îmi fuge imediat către cele douăzeci și șase de încercări ratate pe care Yahve, în tradiția ebraică, se pare că le-a lăsat drept mărturie și *avertisment* viitoarei progenituri, sugerând precauțiile evidente care au însoțit facerea lumii.

*

Rafinamentul intelectual va produce întotdeauna o istorie a dezgustului, care va face gloria și memoria oricărei civilizații *regretate*.

*

Suntem o rasă căreia nu trebuia să i se promită nimic din cer… Ne-am asigurat în felul acesta o lamentabil de scurtă prezență în univers și gloria unei obrăznicii care va pune Divinul în gardă ori de câte ori va mai avea apucături de bucurie creatoare.

SÂMBĂTĂ, 5

Iată-ne crezând cu inconștiență că *vrem* să trăim, să triumfăm, să lăsăm în urmă fleacuri exemplare sau opere, iată-ne îndreptățind un zeu care, o spun toți, ne ajută să se împlinim astfel. Dar zeul acesta nu ne ajută, nu ne asistă, ne cere doar efortul iluziei în schimbul *promisiunii*, principiu care întemeiază existența. Aș vrea să vă spun că adevăratul zeu nu face decât să îndrepte cu indefinită discreție erorile și ororile pe care le facem, pentru ca viețile noastre să nu se repete.

*

Frica de moarte, împotriva căreia scrisul îmi este medicament, mă va urmări și *dincolo* de moarte, unde poate voi crede că sunt terorizat de frica de viață, până când această frică de dinaintea tuturor lucrurilor se va limpezi și îmi va șopti la ureche secretul înfiorător al *singurătății*.

LUNI, 7

Nu sunt un ortodox practicant – din *pudibonderie*, și nu pentru că aș fi necredincios.

*

Pentru că tarele firii, denunțate vreme de o istorie întreagă, se manifestă astăzi cu toată vigoarea scelerateței *instruite* (în miezul unei ordini a lumii care nu și-a găsit în felul acesta sfârșitul), moralistul nu mai are pentru ce să existe. Predicile lui sunt inutile, civilizația i le întoarce ca pe o insultă infantilă. Tot ce a fost închipuire, fantasmă, literatură și-a dobândit statutul de normă comportamentală. Din fericire însă, ne vom considera existența ca fiind *interesantă* până la momentul, doar, în care ne vom fi consumat aceste tare ale firii; până când, epuizați, vom confunda viața cu lehamitea, incapabili să mai provocăm greșeala, răul cotidian, „exasperarea creatoare", cum zicea Bogza. Astfel îmblânziți, exercițiul spiritual de căpătâi ne va fi amintirea. Vom aștepta în felul acesta să vedem dacă tarele noastre, vitale altădată, își vor fi reușit implantul în câini, pisici, șoareci și alte vietăți, ca să le putem privi *indiferenți* cu senzația lentă a nemuririi.

VINERI, 11

Biserica *sprijină* modelul economic al lumii pretinzând că îl poate orienta (pe căi cucernice) înspre caritate și creând ca într-o oglindă fermecată piața neverosimilă a unui „model" economic celest… Viziunea este agricolă, dacă vreți: pământul ne poate hrăni pe toți, dacă îl muncim în duhul lui Dumnezeu. Așa este, dar într-o realitate care nu ar fi trebuit să dea întâietate *economicului*. Acest comerț cu cerul, mai nemilos decât orice marketing

promoțional, ridică economicul la rang de ideologie sine qua non (cu țintă divină): țăranul nu poate fi bogat decât în „sistemul" de dincolo, banca de rugăciuni îl împrumută cu dobândă eternă. Iar într-o țară agrară, de pildă România, lipsită de duhul atotputernic al comerțului, șantajul se manifestă ca libertate nespirituală, pur și simplu – o libertate printre alte necesități ale Binelui *neprecizat*.

*

Sunt atât de îndrăgostit de singurătate, încât nu mădularul mi l-aș secționa, precum teribilul Origene, mai degrabă centrul vorbirii, care îmi confiscă singurătatea în folosul nevrozei, al isteriei literare. M-aș filozofa în felul acesta pe mine însumi „telepatic", mi-aș înlocui existența cu mistica inumană a troglodítului care nu mai poartă necesitatea nici unei pedepse pentru vina de a *răstălmăci* clipă de clipă Divinul.

SÂMBĂTĂ, 19

În tot spectacolul religios la care asistăm duminică de duminică, ceea ce îți sare în ochi aproape fără nuanțe este frica de „aproapele" (de altfel îndreptățită), și mai puțin frica de Divin. E mai ușor să zici „îndrăzniți, eu am biruit lumea", decât să spui „îndrăzniți, eu am biruit omul"?

*

Astfel, de propriu-mi creier îmi este mai scârbă decât de universala necesitate a ușurării… Nopțile când mi se

descarcă în vis moștenirea genetică a strămoșilor mei sunt insuportabile, batjocoritoare. Mă tem însă că nu voi fi ultima groapă de gunoi psihanalitic a genealogiei pe care am perpetuat-o cu atâta inconștiență nonșalantă.

LUNI, 28

Antichitatea greacă acuza oamenii cu părul roșu de potențiale trădări și că aduc răul. Unicului zeu roșcovan, Typhon – când mostru cu trup de uragan, când animal cu o sută de capete care scuipă flăcări –, Diodor sicilianul zice că i se sacrificau oameni cu părul roșu, „pentru că aveau știința ocolirii binelui sau a răului". Lui Essau, fiul mai mare al lui Isaac și al Rebecăi, i se mai spunea și Edom, „roșcovanul". Îl cunoaștem pe Essau-Edom ca pe un individ frust, cu alte cuvinte decomplexat, care și-a cedat dreptul întâiului născut fratelui său Iacob, pentru o farfurie de linte. În Galileea roșcovanii nu erau ceva neobișnuit; se spunea despre ei că au fost concepuți de mamele lor în perioada menstruației lunare, așadar erau copiii unor mame impure. Iuda și Bar Abba aveau, zice-se, părul roșu.

*

Condamnați omul la recluziune totală de la naștere până la moarte. Închideți-l într-un fund de țară și nu-i permiteți nimic. Interziceți-i accesul la informație, plăcerile… Într-o zi veți constata că va fi dispărut fără urmă, apoi îl veți descoperi cu stupefacție în aceeași cameră din care se va fi evaporat, iradiind beatitudine. Nu veți ști dacă e viu sau mort; vă va fi teamă să-l atingeți, iar el nu va

mai poseda facultatea obositoare a vorbirii, așa că nu veți reuși să smulgeți nimic de la el. În ideal, așa ar trebui să se petreacă lucrurile. În realitate, vom fi cu toții cândva un simplu *decor* pentru un „paradis" intelectual la fel de întunecat ca stomacul unei păsări.

*

Filozoful nu ar mai trebui să vorbească despre om sau despre lumea de față, ci să se străduiască pe cât poate să creioneze haosul altui univers, populat de ființe delirante, libere de orice interdicție – univers care astfel ar funcționa mai bine decât al nostru, ce mai încoace și încolo, care în felul ăsta ar trebui să fie *perfect*. Abia când toți vor lua în derâdere această utopie smintită vom avea certitudinea a ceea ce specia va fi înfrânt pentru ca timpul să i se pună la picioare.

MARȚI, 29

Jugurtha, rege al Numidiei, s-a născut în preajma anului 154 î.e.n. Deocamdată împarte puterea cu Adherbal și Hiempsal, pe care Roma îi susține. Jugurtha îl asasinează însă pe Hiempsal, astfel încât Senatul îl invită să se justifice. Cu ajutorul banilor, Jugurtha își cumpără nevinovăția, se întoarce acasă, unde pune să-i fie tăiat capul și lui Adherbal. Roma a fost, se zice, atât de indignată, încât Senatul a decis să trimită armata împotriva lui ca să-l îndepărteze de la putere; dar Jugurtha l-a cumpărat pe comandantul bravelor legiuni și a ostoit setea plină de vicii a soldaților. Chemat din nou la Roma, Jugurtha

triumfă, încă o dată, servindu-se de paisprezece căruțe pline cu aur; apoi îl asasinează în plină stradă pe unul din nepoții lui Masinissa, potențial rival. A părăsit Roma strigând: „Oraș de vânzare, vei pieri când vei găsi cumpărător!“

Decembrie

VINERI, 2

Indiferent de paradisul la care visăm, perfecțiunea îi va fi distrusă de diferențele de nivel spiritual care se manifestă în rândul celor ce-l locuiesc. În nici un fel de paradis bruta nu poate viețui la modul ideal alături de poet sau de matematician. Un paradis comun nu poate fi conceput decât dacă *toți* membrii speciei se situează la același nivel spiritual. Sugestia originară a Genezei nu transmite altceva. Definiția paradisului s-ar actualiza astfel într-un fel de reversibilitate definitivă a unui ipotetic bine de început – când, de fapt, nimic din ce este nu ar fi trebuit să existe. Dar dacă lucrurile ar fi reversibile, posibilitatea atingerii unui nivel spiritual comun tuturor, care să permită paradisul uman, s-ar spulbera într-o agonie fără sfârșit, ireversibilă. Binele la care visăm înapoi cu încăpățânare este lipsit de relevanță: a fost binele altora sau nu a fost un bine; binele la care visăm înainte cu disperare, dacă prelungește în criteriile lui binele melancolic al trecutului, va fi o amenințare, un instrument de putere – și în stadiul acesta ne găsim acum. Însă binele spiritual pe care îl postulăm aici nu va fi posibil decât în momentul în care o

specie elevată spiritual își va suplini *astfel* aspirațiile materiale.

Astfel încât abia precaritatea *de final* va pune capăt instinctelor violente, absurdului și cupidității, care dintotdeauna fericesc individul. Tendința omului este să ceară zeului acoperirea necesităților, dacă nu abundența; or, faptul că, de multe ori, zeul nu „răspunde" acestui tip de religiozitate ar putea face posibilă o civilizație a nivelului spiritual comun tuturor, chiar dacă toți vor visa la binele de odinioară. Dar asta nu se va întâmpla decât în preajma dispariției, argumentul definitiv al ireversibilității tuturor lucrurilor.

DUMINICĂ, 4

În 1996, sub pretextul unui master la Institutul de Limbi și Civilizații Orientale, încercam să regăsesc promisiunile pe care mi le făcusem în legătură cu propria-mi viață odată cu mazilirea lui Ceaușescu. Îmi trăiam desăvârșita naivitate la Paris. Unde l-am descoperit pe Romulus, prieten pierdut din copilărie, acum înalt, voinic, cu coamă blondă și cârlionțată, portărel la o firmă de încălțăminte și visând să ajungă actor. „Vino, mi-a zis, haide să bem cea mai ieftină și mai bună bere într-un bar de pe Champs Elysées, unde cântă cel mai bătrân pianist din Franța." Care la un moment dat s-a ridicat de la pian și s-a târât cu răbdare până la tejghea, unde oficiam noi, adevărat motiv de curiozitate pentru bătrânul virtuoz. „După câte aud, zice, vorbiți un dialect irlandez foarte *reculé*. Sper că sunteți din Ulster, și nu din Dublin." „Din Ulster", îi

răspund cu ochi sticlind. „Pentru că am pariat cu barmanul… deci, mă-nțelegeți… Am avut dreptate, Michel!“ i-a strigat fericit ăluia. Apoi către mine, din toți plămânii: „Pe când o bombă la Biblioteca Națională?“ Sub privirile atente ale celorlalți clienți mi-am mângâiat barba roșcată, mi-am scos șapca verde-vânător de pe cap, i-am făcut cu ochiul lui Romulus, am ridicat halba și în cea mai pură română am urlat mobilizator: „Dumnezeu ne-mburde-n rai!“ „Vive l'Irlande! Vive les Irlandais!“ a venit răspunsul, însoțit de câteva note virile la pian.

*

Când un lucru devine *important* pentru om, sămânța răului își începe germinația. În jur eterul delicat al realității iese din inerție, invizibil dar emanând suflul amenințării. Ceva devine important și capătă forța Gorgonei, împietrește, hipnotizează în jur ființa. Dăm astfel importanță lucrurilor mai cu seamă pentru că le născocim apropieri de o esență care ne poate stăpâni, care ne poate reduce la o servitute subtilă; și ni se pare că ne împlinim mai ales când devenim sclavii a ceva important, sau fiindcă avem nevoie să fim stăpâniți de ceea ce nu ține să se explice. Fiindcă purtăm înscris în gene cultul obscurului.

SÂMBĂTĂ, 17

Morala pragmatică pe care o propovăduiesc azi filozofii oficiali din Ocident, Helvétius a expus-o cu maximă onestitate la vremea lui; numai că în *De l'esprit* convingerile lui se manifestau ca o alternativă la felul de a gândi care

domina epoca, în timp ce resemnarea plină de resentimente care infestează „arta" de a trăi filozofic în zilele noastre nu ascunde decât măgăria glorioasă a propagandei. Dacă nu mă înșel, în genul acesta totul a început cu mult tămâiatul Rousseau, a cărui gândire Isaiah Berlin o rezumă fără drept de apel: educate, elitele știu tot ce stă în folosul maselor, deci ce este bine pentru ceilalți. Atâta doar că Rousseau nu încerca să justifice un sistem social, în vreme ce turiferarii lui de astăzi (inconștienți) numai asta fac. Ar fi necesară o critică a privilegiilor intelectuale, care să pună în discuție inepția acestor troglodiți încă rătăcitori după un rege spiritual și numai al lor, care i-ar îndreptăți și i-ar mângâia pe creștet cu toată seriozitatea.

*

Omul este *complementar* ființei, ceea ce nu e întru totul absurd: ființa e reală, spiritul nu, iar noi, atât de tributari spiritului, ne situăm pe jumătate într-un contrariu al ființei – nereușind însă, paradoxal, să ne plasăm în contrariul realității noastre, care nu e delirul, și nici haosul, ci spiritul.

*

Nu văd de ce ar fi imposibil să vină clipa, cândva, în care să nu mai fie *nimic* de gândit pe pământ.

SÂMBĂTĂ, 24

Mă plâng pe mine însumi pentru neputința fidelității, dar nu pot să neg faptul că infidelitatea îmi lasă iluzia

libertății, a singurătății dezlănțuite. Am reușit să *nu* îmi fac un titlu de onoare din accesele de fidelitate chinuită de care am fost în stare. Pentru fidelitate ai nevoie de un eu bine precizat – or, până acum, natura mea de derbedeu reprimat și-a căutat consolarea în depresie sau în dialogul nostalgic cu justificările incorectitudinii. Dacă aș putea să fiu fidel măcar suferinței psihice, aș miza pe cartea necredinței satirice; deocamdată însă mă las purtat de curiozitatea insolenței: ce anume *legitimează* în om pornirile trădării, farmecul estetic al infidelității?

*

Slugărnicia, iată una din opțiunile cele mai *lucide* ale omului; ne punem în slujba cuiva sau a ceva îndată ce i se revelează importanța. Natura omului este construită pe temeiul servituții, după modelul *indefinitului*, care ne slujește cu discreție absolută; însă pentru că doar *imităm* viața, cu iluzia că o trăim dinăuntru – în mod confuz știind că ne va duce în cârcă până la sfârșit –, dăm întâietate slugărniciei din *instinct*, slugărniciei față de ceea ce ni se pare că este important, doctrină sau om. Avem deci nevoie de artificiile terorii obscure pe care o emană principiul importanței în existență pentru a ne rafina instinctul slugărniciei, poate că singurul drum care ne-ar putea salva de la obsesia *viitorului*.

*

Îndată ce răsare soarele, mă las cuprins de toate deliciile *nesincerității*.

MIERCURI, 28

După atâta ură și injustiție, omul se va prăbuși până la urmă în comoția seninătății *vicioase*, alternativa cea mai comodă la obsesia paradisului social.

*

I se va reproșa până la moarte că e *sărac*, va fi *învinuit* că e sărac și după ce va fi crăpat, va fi înviuit cu ranchiuna supraviețuitorului arogant, dar la fel de neputincios ca și el, mortul „iresponsabil", părăsit cu aceeași solidaritate care l-a răstignit în patul mizerabil în care hoitul i s-a stricat înainte să moară… Sărăcia se naște din solidaritate, fără ceilalți nu poți fi sărac, fără ei ești „miliardarul" închis în schit, ești departele viclean care s-a salvat de „aproapele"…

*

În definitiv, totul se rezumă la un război exasperant între cei ce seamănă haosul și profită de el, și cei care îi asigură buna funcționare, cu iluzia decenței.

2012

Orice făptură omenească devine subiect (ego) în clipa în care consimte să devină sclavul obligației de a vorbi limba comunității în care s-a născut.

Pascal Quignard

Spre nenorocul meu, mi-am întâlnit idealul.

Chopin

Ianuarie

DUMINICĂ, 8

În viața de zi cu zi, lupta pentru supremația prin *deșteptăciune* face ravagii. Un evantai de nevroze își desface aripile și pălmuiește fără discernământ mințile pământenilor cuprinși de promisiunile inteligenței. Susținut la modul necondiționat de instrumentul precar al limbii, intelectul se descalifică slujindu-și gazda, creatura înveninată de ambiții tribale, instruită atât cât să nu se lase strivită de ceilalți, făptură creatoare în măsura în care poate să opună modelului din care a răsărit o utopie individuală.

În spatele inteligenței nu fierbe vulcanul subconștientului milionar în intuiții, ci amărăciunea de a nu fi *decât* „deștept", sau deștept doar pentru tine însuți. Cu această neconsolare ne batem toți. Dar dacă celălalt e mai deștept decât mine? Consecințele unei astfel de întrebări sunt devastatoare: odată împământenită certitudinea că *eu* sunt unic pe pământ, dar nu pentru că aș fi prea inteligent sau talentat, mă simt obligat să afirm această întâietate *naturală* sub auspiciile supremației prin deșteptăciune – desigur, cu nuanțele mediului în care mă zbat. Și când toți suntem unici, ne adresăm unii altora cu impertinența prin care

ne reproșăm nouă înșine neputința de *nu* fi altceva decât noi înșine și nu celălalt. Când fiecare disimulează astfel în nebuloasa personală buletinul absolut prin care a fost cadorisit, statutul de ales dezoxiribonucleic, celălalt devine o himeră în rătăcire, un impostor cu pretenția ficțiunii. Se subînțelege că celălalt este un eu de care *eu* cel unic nu am nevoie, sau de care se impune să mă servesc în numele unei ierarhii cu fantezii darwiniste.

Pe cerul deșteptăciunii fiecare este un astru titular al unei diplome de inteligență descalificată la purtător de însuși deținătorul ei. Pentru că celălalt este o ficțiune iar eu nu (deși celălalt este și el „unic", ca și mine), în numele adevărului care a consimțit ca eu să fiu „unic" (fără însă ca eu să cunosc motivele acestei alegeri) trebuie să *confirm* această alegere (care, desigur, nu poate fi pusă la îndoială) dovedindu-mă la înălțimea „încrederii" care mi-a fost acordată de respectiva supremă inteligență.

Trebuie, așadar, să particip cu fidelitate la elanul supremației prin deșteptăciune, să mă arăt demn de adevărul unicității mele fiind *deștept*; fiindcă nu se poate ca rațiunile unicității mele să fie doar organice. Și mă privesc în oglindă împreună cu celălalt, fără ca vreunul să știe să spună ce vede.

MIERCURI, II

Cuprins de idee și înfrigurat de luciditate, mă așez repede să o notez, să îi pătrund limpezimile; închid însă pe loc caietul, străfulgerat de irepresibila dorință de a face amor.

*

„Am venit prea târziu pentru zei și prea devreme pentru Ființă.“ Ce poet sublim acest Heidegger, ultimul teolog al lumii demn de luat în seamă.

*

Desigur, proștii vor fi întotdeauna vinovați pentru că intelectualii nu sunt în stare de nimic.

*

În vara lui 1997 am fost ziarist la celebrul cotidian *Bucarest Matin*, dacă mai există. Trebuia să am inițiativă, așa că m-am dus să îi iau un interviu inventatorului Justin Capră. Care s-a uitat la mine ca la un extraterestru, după care, timp de o oră, mi-a explicat în detalii tehnice ininteligibile mie cum funcționează „rucsacul zburător“. Articolul a apărut totuși, dar într-o franceză atât de eufemistică, încât părea că ilustrul nostru inventator trăise în mult rafinatul veac al XVIII-lea, și deci că e la fel de nemuritor ca rucsacul lui „zburător“.

*

Părăsindu-mi țara, am rupt-o cu un trecut chinuitor ca să regăsesc o copilărie *zadarnică*.

VINERI, 13

Îmi spun, în definitiv, că nu omul e cu adevărat responsabil de felul în care este el ca om, ci *timpul*, care,

denaturat ca o intenție urâtă, ireversibilă, *dezvelește* în om totul; fiindcă, lipsit de sens, ignoră totul – și astfel împingându-ne să fim cum suntem, ființă crescută cu frica de timp, de dispariția lui, în credința absurdă că dacă nu am fi în timp nu am fi nicăieri, nu am fi deloc, de parcă nașterea și moartea, dragostea și inspirația i-ar aparține…

MIERCURI, 18

Democrația occidentală nu poate prilejui decât revoluții artistice, cosmetice, revoluții de *bon ton*, olimpiade de căscat pe stradă împotriva revoluției reale care ar răsturna piața financiară în favoarea binelui public. Câtă vreme politicul va îngădui libertatea de expresie (după cum se numește), înflorirea isterică a democrației va televiza tot atâtea revoluții câtă impostură și ticăloșie o vor reduce la absurd. Cât despre binele public, această stare de asceză colectivă…

*

Singurul argument la existența Divinului este inexistența alternativei. Singurul argument la inexistența Divinului ar fi dispariția lumii. Singurul care nu și-a dat asentimentul la lucrul acesta a fost Wittgenstein.

MARȚI, 24

Oricâte bătălii ideologice am purta, oricâte cauze înalte am susține, sacrificându-ne, îmbolnăvindu-ne cu glorie, oricâte fapte umanitare am lăsa în urmă, oricâtă dreptate

am împărți, indiferent cât de mulți oameni am salva de la moarte, ne întoarcem până la urmă în noi înșine ca să ne plângem de milă.

*

Naivitățile democratice din zilele noastre nu sunt posibile decât susținute din umbră de inocența ocultă a pieței financiare. Câtă vreme ne sfâșiem între noi pentru ideologii romantice care *nu* amenință sistemul bancar și pe cel bursier, jaful se va perpetua sub acoperirea celor mai bune intenții. Când însă ne vom trezi, va fi prea târziu: naivitatea militantă va triumfa într-un falanster al mizeriei consternate. Canaliile vor pune atunci pe picioare un tip de societate represivă, care, fără doar și poate, ne va inculpa pentru tulburarea ordinii lumii prin propagandă mincinoasă în favoarea omului, dar mai ales pentru defăimare, pentru defăimarea Templului în care Marele Acționar înmulțește banii.

VINERI, 27

Astfel cel de-al treilea episcop al Antiohiei, Ignațiu, a fost arestat, condamnat la moarte ca fiind „moralist creștin", care „vorbește urât despre împărat", și trimis la Roma ca să fie sfâșiat de fiare în Colosseum. „Din Siria până la Roma m-am luptat cu bestiile, pe pământ și pe ape, noapte și zi, înlănțuit alături de zece leoparzi, adică la bunul plac al unui detașament de soldați. Ăstora când le faci un bine devin și mai ai naibii", le scrie bietul Ignațiu fraților creștini din Roma, pentru a-i *informa*… Aflând-o

eu, *acum*, această informație se dovedește că a înfrânt timpul, așteptarea. Când vom afla totul despre toate în secunda care urmează, cu viteza luminii, Totul va deveni *evident*: enigma existenței și a prezenței noastre aici ni se va fi dezvăluit cu simplitatea zâmbetului: *nu există ieșire*, *nu avem nici o ieșire*. Viciul informației își va fi făcut datoria. Chiar dacă ne vom debarasa de această boală a indiscreției legiferate în numele binelui, revelația fundăturii în care ne zbatem cu iluzia triumfului la fiece pas ne va strivi. Cei ce vor supraviețui depresiei, luxurii și dictaturii supraviețuirii vor înțelege, poate, că viața omului se petrece numai în sine însuși, și că aceasta e singura salvare posibilă. Restul e o simulare mecanică a *plecării*. Sau a ieșirii, dacă vreți.

*

În 1414, sub domnia regelui Henric V, The Fire and Faggot Parliament se întrunește la mănăstirea franciscană din Leicester ca să adopte cele ce urmează cu privire la „înfiorătorul act al ereziei": „Cine va citi Sfânta Scriptură în engleză va fi deposedat de pământ, de vite, de avere și de viață; va fi condamnat ca eretic împotriva lui Dumnezeu, dușman al coroanei și trădător de țară; nu i se va da de către nimeni adăpost, deși acest privilegiu li se acordă până și răufăcătorilor. Iar dacă va persista în greșeală ori va recădea, odată iertat, va fi mai întâi spânzurat pentru trădare împotriva regelui, apoi va fi ars pe rug pentru erezie împotriva lui Dumnezeu." Această decizie a fost inspirată de bula papală intitulată sugestiv *Ad extirpanda*, dată de Inocențiu III în anul 1199. Care Inocențiu îl va vedea

în vis pe Francisc din Assisi făcând miracole. Zdruncinat de visul acesta, papa Inocențiu legiferează „fraternitatea prin naștere a tuturor oamenilor“, care stă înscrisă cu litere de aur în filozofia lui Francisc. „Inocențiu și Francisc și-au adresat până la sfârșit un frățesc respect reciproc“, notează cronicarul cu obiectivitate.

Februarie

MIERCURI, 1

În mod inevitabil, futilitățile intelectuale și stupiditatea modelor pe care le denunțăm ori le disprețuim astăzi, mâine vor deveni disciplină, vor dobândi consistența *seriozității*. În virtutea obișnuinței se vor transforma în eveniment cultural, vor deveni *obligatorii*. Nimic mai rafinat, așadar, decât o disertație care ar justifica, de pildă, *jignirea* ca fenomen de masă cotidian. Pe măsură ce va trece timpul, evantaiul mizeriei umane își va cere îndreptățirea cu din ce în ce mai puțină perdea, iar cloaca intimității va sugruma și va înlocui tradiția morală și estetică de până acum. Limbajul conceptual, îngrijit, solemn, cu aură profetică, va rămâne o amintire jenantă, iar semnatarii lui vor fi găsiți vinovați de neputința, de bâlbele și de confuziile noului tip de „luciditate". Pentru că aspirăm de atâtea mii de ani la *sinceritate*, ne va fi dată cu vârf și îndesat, până la delir. Obișnuiți dintotdeauna să ne tratăm de minciună prin biserici și clinici specializate, vom năvăli în aceleași lăcașuri ca să ne îngrijim speriați de sinceritate.

SÂMBĂTĂ, 4

Ființa, conceptul cel mai nefericit al filozofiei, vom vedea cândva că poartă mai degrabă definiții științifice. De altfel, în viitor metafizica *ancilla scientiae*, căci *philosophia caduca*.

*

Mi-e frică de rău și asta dovedește că *nu* sunt un fanatic al binelui. Când însă mi-e frică de bine, știu că sunt în posesia unui demon din afara moralei. Sensul singurătății se dobândește cu graba pustiului.

*

Nu de puține ori, când ar trebui să mă iau în serios ca să notez un gând important, efortul devine imens, inuman. *Trupul* mi se opune cu toate celulele dezlănțuite: dorul de ducă, de chefuri și de alte fantasme sinucigașe pune stăpânire pe mine, mă aruncă în transă, unde aripile care îmi cresc sunt fără sfârșit. Mă transfigurează în cel care ar *ști* cu adevărat de ce *fuge*.

MIERCURI, 8

Mirarea, care odinioară se zice că ne deschidea ochii înspre filozofie, ar trebui să înțelegem că, treptat înlocuită de *stupefacție*, este cea care ne închide ochii *tocmai* pentru a putea să filozofăm.

*

Ieri, un atac de panică *medievală*: toată recuzita savonarolei dezlănțuite mă acuza, amenințările cu iadul

post-mortem erau atât de puternice, atât de *convingătoare*, încât am lăsat garda jos și nu am mai opus nici o rezistență. Era să cred chiar că urma să mor, asumându-mi sentința… Nu fără a mă întreba, totuși, de ce este atât de înverșunat duhul din mine împotriva *beției* frumoase, poetice, de cu o seară înainte.

*

Paradisul social, în care Timpul e legiuit de *nepăsători*.

VINERI, 17

M-am trezit din somn cerând îndurare. Complotul ființelor pe care le visasem devenise amenințător. Planul lor de a mă distruge era atît de sofisticat, atît de diabolic și plin de dispreț, încât singur luptând nu aș fi avut decât șansa unei agonii cât mai lungi. Trebuia ca Divinul să îmi arate ieșirea. În viață, soluția ieșirii din orice impas este întotdeauna un gând, o idee, dar în vis… Ca să trimit în neant ura vizitatorilor mei ireali, trebuia mai întâi să mă *gândesc* pe mine în *elementul* lor, iată ce mi-a sugerat Divinul. „Cine cunoaște pe cine, în toată povestea asta? *Străinului* tău *multiplu* trebuie să vezi care îi este angoasa, dar mai ales să îl determini să ți se arate, să te amenințe, ca să îi afli intențiile. Mai important este să îți cunoști *multiplul* indefinit care trăiește în tine decât să faci paradă de iluzia comportamentului ideal sau care mie mi-ar fi pe plac. Numai astfel vei afla nenorocul care te poartă cu iluzia aparentei salvări – și numai el, care nu îți va spune de fapt nimic, îți va trimite gândul către neștiința de a

purta în viață secretul meu, în care moartea nu spune *eu*, fiindcă nu promite ceea ce *nu* poate fi compromis, amenințat sau răstălmăcit."

LUNI, 20

Stârnind admirația lui Jarry, a lui Alphonse Allais, iar mai târziu a lui André Breton, sulfurosul necunoscut Georges Darien devine un autor prizat de mediile anarhiste din Franța veacului al XIX-lea. „Nu îmi plac săracii, nu îi iubesc. Existența lor, pe care totuși oamenii ~~ăștia~~ o acceptă, îmi displace; resemnarea lor mă dezgustă într-atât, încât sunt sigur că antipatia și repulsia pe care mi-o inspiră m-au împins să devin revoluționar. Aș vrea să văd odată abolită suferința omenească și să nu mai fiu obligat să contemplu respingătorul spectacol pe care îl afișează. Aș face totul pentru asta. Nu știu dacă mi-aș da viața, dar cu siguranță aș sacrifica o mulțime din contemporanii mei. A, vă scandalizează vorbele mele? Dar ferocitatea e mai prețioasă decât devotamentul." Din *La Belle France*, capodopera anarhistului Darien.

*

De cât fariseism trebuie să dispui ca să scrii cărți elitiste, erudite, în care să comentezi, să „dezvălui" resorturile „ascunse" pe care ți se pare că se întemeiază furnicarul social, ca să-ți oblojești „superior" voința de putere dobândită prin biblioteci, la colocvii, în dezbateri frustrate sau în înfrângeri „profesionale". Să te delimitezi olimpian, deși crescut într-un olimp al infinitezimalei eternități artificiale.

Să fii ziaristul academic al „inițiaților" avantajați de societatea în care s-au născut, de avere, de descendența sub blazon, de studii, de soartă, nemulțumitul la cotele eminenței diplomate, nemulțumitul propriei conștiințe, căreia i se cuvine rolul cardinalului post-modern. Să faci lucrul acesta din poziția privilegiată a nobleței unui destin care te-a situat deja într-o poziție aseptică, ferită de slujba la uzină sau la patron, ocrotită de sistemul care permite, ba chiar favorizează, condotierii ideologiilor, creatorii de cultură oficială, care nu pot filozofa fără să fie recunoscuți, gratulați, invitați, protejați, premiați. Scriitură sofisticată până la confuzie și ilizibil, amestecată cu un imaginar redundant, amintind eufemismul scolastic al fostelor dispute teologice. Minți sclipitoare, pierdute în lehamitea de a sugera conștiința unui viitor al *tuturor*.

MIERCURI, 22

Era o după-amiază de toamnă. Un bun amic m-a invitat la priveghiul soacrei lui, neînfricată femeie de modă veche, pe care mi-o aduc aminte cu plăcere fumând veselă Mărășești. Cum era de așteptat, priveghiul s-a transformat în chiolhan. Spre dimineață filozofam confuz în compania unei bătrâne vecine de scară… A doua zi, cortegiul s-a pus în mișcare spre biserica de cartier unde urma să se țină slujba mortuară; mă oferisem voluntar să duc „steagul"… Ne-am oprit la un semafor, în jurul dricului dansa de mama focului un „aurolac". Mai târziu, la cimitir, familia a remarcat că groapa în care urma să fie depus sicriul era prea mică. Au decis să îndoaie puțin genunchii

bunicii și să taie din coșciug. Aici subconștientul meu a reacționat violent. Martorii spun că am ochit un tractor părăsit într-un colț al cimitirului (un cimitir *nelocuit* decât pe sfert, în plin câmp) și că am început să-l *conduc* în gura mare. „Adio, fraierilor! Am plecat acolo de unde vin călători în viața asta!“ se pare că am răcnit fericit.

Martie

JOI, 1

Atât de înduioșător e omul cu mințile rătăcite, că numai natura, privită în toată inocența ei, i se poate asemui, ca o bibliotecă sălbatică. În haosul minții lui paginile sunt rupte – și luate de vânt alcătuiesc furtuna ficțiunii *pure*, lipsită de orbită. Noi, cei care ne credem dăruiți de sferă, așezați cu orgoliu într-un cosmos logic, estetic, ne uităm la inconștientul de lângă noi și îl plângem, ne uităm la el ca într-o oglindă spartă, adesea râdem. Și totuși nebunul se *exprimă*, își recită biblioteca de gânduri mutilate cu seninătatea copilului care ignoră confuzia, timpul. Singur cuvântul, multiplicarea lui în frază, îi este zi, unitate de timp care îl poartă mai departe în viață, fără trup, fără cantitate, care altfel ar face din el om social, ființă a limitei. El însă e nesfârșit și fără de începutul aducerii aminte, plimbăreț printr-un fel de infinitate cuantică, este *indefinit*, dacă vreți – așa cum, solicitat să dea un răspuns la problema infinității universului, Descartes își declină astfel neputința de a rosti o soluție clară, spunând că pentru el universul este mai degrabă indefinit.

Nebunul însă nu se străduiește către o astfel de precizie, nu se străduiește deloc, aripile minții lui nu poartă foarfecele cenzurii; din gura lui arteziana ficțiunii elimină lumea fragment după fragment sau o descrie în afara a ceea ce ochii noștri văd îndeobște. Efortul fiecăruia dintre noi ține să exprime ori să reconstituie o parte *personală* de lume cât mai fidelă realității, iar reprezentarea ficțională ne este coerentă, pentru că de la un punct încolo înfricoșată de interdicție. Dar mintea rătăcită nu cunoaște această apropiere / îndepărtare de adevăr supusă aproximării; nu cunoaște, în fond, nici un fel de pulsiune către a *nega* vreun adevăr, căruia îi ignoră dictatura, în vreme ce noi ceilalți nu facem altceva decât să creem o astfel de literatură a *poziției*, care edifică biblioteci nedefinite, în continuă surpare.

SÂMBĂTĂ, 3

Îmi revine în minte tot mai des cuvântul bibliotecă pentru că și eu (vezi, Borges nu se înșela) consider biblioteca drept model fundamental al alcătuirii materiei, memoriei și viului. Atâta doar că plimbarea prin biblioteca gândurilor este, pentru fiecare dintre noi, mai mult sau mai puțin dificilă: de sine stătătoare, capriciile ei sunt epopeice, suflul ficțiunii o face imprevizibilă, iar replica ei materială, exterioară, scrisul, îi dă convulsii oceanice înaintea uitării, a morții așezate în pagină. Această bibliotecă își trăiește însă meteorologia turbulentă în mintea rătăcitului; o respingem fugind de neliniștea facultății noastre de judecată și de îngrijorarea subliminală că urmărindu-i delirul ne predispunem biblioteca lăuntrică răvă-

șirii, revoltei somatice. A noastră e cât de cât ordonată și disciplinată, a lui e un club libertin al amorului cu confuzia. „Nu există hazard, pentru că hazardul este Providența imbecililor, iar dreptatea divină ține ca imbecilii să nu aibă Providență", spune Léon Bloy – și îl aplaudăm convinși că imbecilul, debilul mental pe o scară în coborâre, nu e atins de aripa îngerului pentru că nu tace în fața unuia mai deștept decât el, care își afirmă convingerile cu greutatea providenței, zice el. Léon Bloy își este propriul bibliotecar, se subînțelege, nebunul însă e doar un cititor rătăcit printr-o pădure generoasă cu luminișuri aleatorii. Împingând și mai departe jocul metaforei am putea spune că, în plină lumină, Bloy înaintează în deșert, iar rătăcitul pare că meditează în gol, mecanic; copacii îi acoperă, identici toți, orizontul.

Ce îl împinge însă pe alienat să vrea să facă *literatură*? Ce anume îi sugerează lui că literatura e superioară vorbirii, că prețiozitatea și aspirațiile subtile pe care le ascunde înalță omul, sau cel puțin îl diferențiază? De unde pornirea lui către a se situa de-a dreptul pe înălțimi ignorate până la momentul ciudatei revelații? Dacă pe domnul director de bancă asemenea predispoziții nu îl vizitează, cum de, brusc, se naște în nebun impulsul de a scrie o carte? O carte despre *ce*?

LUNI, 5

Dacă îl suspectăm de mimesis, înseamnă că umbra modelului este irațională. În inocența lui, pornirea de a scrie o carte ar veni ca o străfulgerare divină în tăcerea

sălbatică a unui bivol, și deci ar friza aberația. Dar *încă* om, rătăcitul poartă aceeași înzestrare misterioasă cu a oricărui individ sănătos la cap, astfel încât pornirea lui este la fel de îndreptățită cu a romancierului. Așadar, nu vom spune despre el că este incapabil de literatură *decât* din punctul de vedere al literaturii, și că astfel numai între literați se dovedește a fi un bufon. În optica analfabetului ignorant, de pildă, el însuși incapabil de literatură, nebunul face cu adevărat literatură, surprinde printr-un discurs interzis țăranului obișnuit cu expresia minimală. Atâta doar că părerea ignorantului harnic nu contează, el însuși personaj, adică rostit de altcineva. Însă din perspectiva scriitorului alienatul *nu* face literatură, pentru că scriitorul consideră textul literar ca fiind o manifestare coerentă a minții, mai mult sau mai puțin premeditată. Ambii manipulează aceleași elemente ale realității, însă ceea ce „creează" nebunul nu intră în conformitate cu realitatea, de la care, totuși, până și poetul se revendică. Ceea ce trimite în gol literatura nebunului este o realitate reconstituită anarhic, pe care *nu* o luăm în serios din precauție, ca nu cumva hazardul să născocească în felul acesta efectul de fluture care ar virusa amarnicul simțământ al responsabilității, de care se cred blagosloviți făcătorii de literatură.

Bernard de Bluet d'Arbères, Conte al Permisiunii, după cum se califică el însuși, este, după spusele lui Charles Nodier, un „nebun tipic pentru secolul al XVII-lea", posesor însă al unui „mare avantaj asupra nebunilor de azi: era naiv". În *Intitularea și Culegerea operei complete* (1604),

una din primele producții ale tânărului infatuat de viziuni divine, Bluet însuși ne avertizează că „nu știe nici să citească, nici să scrie, și că nu a auzit niciodată de lucrurile acestea“ – la persoana a III-a. Bibliografii scrupuloși nu ezită astăzi să-i tranzacționeze manuscrisele la prețuri de câteva ori mai mari decât se consideră rezonabil să dai pe originalul *Enciclopediei* lui Diderot și a lui d'Alembert. Halucinațiile lui Bluet, pline de cinism infantil și de aluzii la amorul carnal, spre care se zice că avea o necuvioasă aplecare, au sedus boiernașii locali, care l-au propulsat la curtea regelui – unde măria sa i-a dăruit un lanț de aur, câteva sute de ecu și alte onoruri, la care Corneille, contemporanul lui, nici nu îndrăznea să viseze.

MARȚI, 6

Un *Catalog al cărților rare și al manuscriselor care nu au fost niciodată menționate în istoria literaturii* a fost tipărit în 1720, la Leipzig, de către Jacob Wolrab, librar în Nürnberg. *Fanteziile bibliografice* ale Gustave Brunet (Paris, 1864, Jules Gay éditeur) îl descoperă grație unui articol inserat în *Neuer Anzeiger fur Bibliographie und Bibliothekwissenschaft* (1862, p. 832), publicat de un anume Julius Petzholdt, din Dresda. Iată câteva din titlurile prezente în *Catalog*:

Catehismul chinez al lui Carol Quintul, în limba hotentotă, siriacă și franceză, redactat sub formă de întrebări fără răspuns, pentru uzul copiilor de țâță (Ochsfort, nedatat, in-folio).

Viața și Istoria marii prostituate din Babilon, de Crispin Schneidauf, *cenzor privilegiat al porcilor din Mesopotamia* (Veneția, nedatat, in-quarto, 13 volume).

Abecedarul măgarului ignorant, de Christophe, învățător la Biledulgerid, în anul 9762 de la facerea lumii (2 volume in-folio).

Memoriile unui anonim cu privire la toate științele și artele care încă nu au fost inventate, cu un catalog al autorilor care vor scrie despre ele (Atena, 1802, 3 volume).

Tratatul celebrului arab Ahalcani despre arta de a auzi iarba cum crește și de a vedea puricii sărind în noapte (Tripoli, 1572, in-quarto).

Explicații privind misterioasele figuri hieroglifice care apar adesea pe cămășile copiilor, în partea de jos, de Ernest Nusenstieber (Götingen, 1533, cu un atlas in-folio de 100 de planșe colorate).

Memoriu despre utilizarea pisicilor în artele muzicale și despre cum să le muști de coadă ca să miaune în concert (Utremifasola, anul 913, in-quarto).

Memoriu despre folosirea oglinzii magice cu ajutorul căreia un om închis noaptea într-un cufăr poate deveni invizibil (Hexenberg, Mont des Sorciers, 1311).

Descrierea unui instrument matematic folosit de Marele Mogul pentru a constata virtutea doamnelor (Siracuza, nedatat).

Manualul studentului sau cum să îți folosești timpul la Universitate ca să te întorci acasă fără bani, în compania unei servitoare spălătorese cu mulți copii, spre a-ți umple de bucurie părinții nenorociți (Leyde, 1610, in-folio).

*

Iar dintre numeroasele lucrări rămase din nefericire în manuscris sunt menționate:

Costurile detaliate pentru construirea Turnului Babel, scrise pe o piele de unicorn.

Traducerea celei de a șasea cărți a lui Moise de către evanghelistul Habacuc, care nu există și nu va exista în nici o Biblie până la sfârșitul lumii.

Scrisoare autografă a reginei Semiramis către soțul ei, în care îi propune o călătorie de plăcere în Olanda, propunere atât de neplăcută regelui încât a trimis-o pe regină în Câmpiile Elizee pe calea cea mai scurtă.

Tratatul unui rabin din Westafalia despre întoarcerea din captivitatea babiloniană, cu un apendice referitor la modalitățile de a scoate dinții cuiva fără să îl doară, printr-o lovitură de ciocan.

*

Ținem astfel cu dinții la iluzia că, scriitori de literatură, suntem floarea speciei – și nu facem nici o concesie. Or efortul alienatului care își confecționează estetic alternativa la nebunie depășește cu mult mimetica stilistică prin care se împăunează ceilalți făcători de literatură. Deposedat de un instrumentar mental indispensabil, alienatul *reușește* performanța misterioasă de a dărui lumii ce are el mai pur în ființă. Dar asta e altă problemă. În definitiv, și scriitorii întregi la minte cred același lucru.

VINERI, 9

„Am pornit la drum cu litiera către provincia Dexa, în cincisprezece ale lui Cuptor din anul acela extrem de periculos. Litierele de pe la noi nu sunt altceva decât un fel de teci din faianță pentru piepteni și sunt trase de trei cucuvele și un praz. Ne-a ieșit în cale un vapor care transporta tamburine, amidon gri bălțat și castaniete de sticlă bătută la rece. Apoi am trecut prin fața promontoriului cozilor de mătură: se numește așa pentru că un calcan și doi păstrăvi, hotărând să părăsească lumea, s-au retras în locul acesta, unde își trec timpul deșirând iască. Regele Candaviei este alcătuit ca un etc.: are câte un ochi pe fiecare umăr și trei negi pe limbă; perdelele patului în care doarme sunt făcute din zăpadă topită la soare, iar la fiecare masă îi este servită o mâncare de cârje fierte. Regina are capul din fasole bătută, mâinile îi sunt doi claponi înghețați, iar drept încălțări poartă ciorapi de ceară din Spania. Are o rochie din paie de ovăz cu ornamente de ipsos, iar deasupra perucii din coacăze albe îi stă o coroană de abanos albastru, încheiată la două cârlige din limbă de scorpion cu rimă, care țin în vârf un fund de legumă din tablă triplu dantelată. Și iată cum Măria sa regina îi cadorisește pe curtezani: unuia îi dăruiește un purcel de lapte de fructe din Dubrovnik care vorbește șaptesprezece limbi fără să știe ce spune, altuia un purice danez care cântă la flaut fără nici un fel de pregătire; cutare primește oglinda mamei-doică a lui Remus și a lui Romulus, pe dos cu luna lui april, iar altul o trăsură din înțepături făcute cu vârful acului, trasă de două găini acvatice. Patru pițigoi gătiți la aburi, înhămați la o pâlnie pentru

salată ne-au însoțit apoi spre capitala altei provincii; ai cărei locuitori umblă îmbrăcați într-o stofă țesută din suspine de mesteacăn aurit și își fac casele din fluiere de vânătoare care cheamă potârnichile în pădurile de cedri. Și ne-a fost arătat un căruț din gumă arabică, în care adesea reginei îi place să vâneze melci, mai cu seamă când aceștia își cunosc bine silogismele." (*Povești din regatul Candavia pentru contesa de ***, imprimate sub semnul lui Jupiter, la Stucket cel șmecher, rue des Fièvres Chaudes, pe firmamentul viselor*. Paris, Jacques Josse, 1587, in-12.)

Ficțiunea în sine nu are obiect, iar memoria nu este o bibliotecă ordonată, ea stă mai degrabă ascunsă într-un întuneric căruia îi aprindem stelele de fiecare dată când pătrundem în el, odată cu amintirea. În mintea rătăcitului explozia de ficțiune nu simulează demiurgul. Greșim însă atribuindu-l tenebrei; toate stelele nopții lui intelectuale sunt aprinse, ceea ce orbește și trimite către fugile cuvântului ars de cecitate, care se însoțește la întâmplare în delir. Alienatul își străbate existența potcovit cu o deficiență insurmontabilă și definitivă, căreia nu i se poate pătrunde înțelesul decât din poziția îngerului. Îl excludem din recuzita măreției fără să realizăm că singurul lui aliat fidel este însuși Divinul. Iar când alienatul, în loc să-și cultive nebunia aiurând ori comportându-se ca un animal, își urmează delirul și face din el literatură, îl ridiculizăm cu superioritatea celui care, în fond, nu are nici un merit pentru că este întreg la minte. Voltaire l-a exilat pe Cyrano de Bergerac în spațiul literar al nebunilor, cu autoritatea magistrală care l-a făcut celebru în epocă. „A murit nebun, zice el, dar era deja nebun când a scris *Voyage dans la*

Lune." Desigur, Voltaire era competent în materie, pentru că în *Micromegas* s-a inspirat din ficțiunea lui Cyrano, care a hrănit și *Discours*-ul lui Fontenelle *sur la pluralité des monde habités*, și *Călătoriile* imaginare ale lui Swift.

Inconștient în multe din situațiile vieții, când descoperă totuși rămășița de conștiință care îl împinge, ca pe orice autor, să vrea să facă public ceea ce creează, îi întâmpinăm neașteptata îndrăzneală cu rânjete: noi suntem *îndreptățiți* să publicăm ceea ce scriem, el nu. Iar insistențele lui candide sau furioase, la fel de îndreptățite ca ale oricăruia dintre noi, le punem pe seama deficiențelor lui mentale, preferând să scoatem în evidență nebunia și nu efortul sublim pe care l-a depus făcând ceea ce mulți dintre enoriași nu sunt în stare să facă. Și nu îi mai rămâne decât nebunia ca aliat intim, „iresponsabilitatea", libertatea de a face literatură pentru îngeri cu iluzia că o face pentru oameni, în care crede totuși ca un copil, încredințat că astfel ameliorează rătăcirile speciei. Dar, cum am mai spus și altădată, asta e o altă problemă. În definitiv, și scriitorii întregi la minte cred același lucru.

LUNI, 12

Internarea și mai ales *îngrijirea* alienaților au redat societății ființe pe jumătate mutilate, cutremurate de amintirea delirului și a comportamentului selenar, ființe cu sufletul spulberat de cinicul procedeu de a fi fost puse față în față cu propria monstruozitate. Libertatea delirului le-a fost *reeducată*, li s-a lăsat în schimb incertitudinea,

frica, debilitatea conștientă, spre a-și găsi sfârșitul fără demnitate și în afara inconștienței *oficiale*.

Poetul care se revoltă până la delir abhoră cenzura prejudecății și ipocrizia bunului simț, care ni se pare că ne țin împreună și ne împiedică să ne ucidem unii pe alții. Alienatul însă nu se revoltă în mod explicit, nu este bântuit de iluzia că astfel va îndrepta lumea, alienatul nu dă lecții de exemplaritate; pentru el lumea nu există în mod concret și nu îl putem considera ca pe un jongleur de interese. Alienatul nu se bucură de libertatea animalului, la care jinduiesc cei mai mulți dintre contemporanii lui, în schimb manifestă libertatea deplină a cuvântului – și nimeni nu i-o poate interzice, nici o lege, nici un ordin, astfel încât nu poate fi oprit decât prin violența gestului sau a injecțiilor calmante; și asta pentru că ne deranjează ce spune, cum o spune… Și pentru că locuiește într-un discurs aleatoriu, purtat de delir, îi refuzăm conceptul de libertate, care pentru noi trebuie să cuprindă o limită – însă nu limita cuvântului, în mod paradoxal, ci limita eului de *după* impactul cuvântului, reacția mută, intimă, în care sublimăm cuvântul odată auzit, resimțit. Libertatea mea este, în sensul acesta, libertatea de a *înțelege cum vreau eu* ceea ce mi se spune (chiar dacă nu înțeleg cu adevărat), de a reacționa lăuntric cum vreau eu și de a răspunde mai mult sau mai puțin rațional, după cum îmi dictează firea.

Nebunul nu spune „eu“ decât din pură formalitate, până la urmă; realația lui cu eul este de o nonșalanță

divină. Din punctul de vedere al eului alienatul este un om care nu există. În miezul delirului eul se manifestă ca un alter care îl agresează, îl ironizează ori pur și simplu îl ignoră. Eul e rațional, mai mult, e rezonabil – când nu e scelerat –, el dictează evoluția omului. Ce calamitate alienatul pentru eul nenorocos care îl duce în cârcă. Dar libertatea discursivă a nebunului, reală pentru că exprimându-se în numele *nimănui*, nu se manifestă împotriva eului, a cenzurii individuale. Explozia delirului (sintactic și morfologic, până la urmă) anihilează eul, pur și simplu îl închide în lagărul memoriei, în ceea ce numim cu prea mare ușurință subconștient.

JOI, 15

Giuseppe Bernardi, medic italian, a publicat în 1529, la Florența, un *Tratat de anatomie a limbajului*, pe care l-a scris în timpul detenției într-o mănăstire-ospiciu de alienați. „Toată rasa maimuțelor, susține el, se bucură de facultatea vorbirii, însă din gelozie ține cu dinții la secretul acestui dar."

Antoine Fuzi, personaj grav, doctor al Universității din Louvain, are brusc revelația că sângele menstrual al femeilor este antidotul ideal împotriva incendiilor. În 1609 publică *Mastigophorul sau Precursorul Zodiacului care spulberă tâmpeniile omenești, tradus din latină în franceză de maestrul geograf microscopic Justin Salonic (anagramă)*. „Oprește-te, lepros bătrân, încetează, antropofagule, să mai sugi substanța umană; doctor în drept civil și necivil,

în vin și în poșircă, în sosuri și în ciorbe, de când ți-a plouat în farfurie te-ai înhăitat ~~cei~~ cei ce vând câini ca să-și câștige pâinea, ești ca o lumânare fără seu, un apoticar zaharisit, cu creierul făcut din tocătură de căpățână de iepure…", se adresează el cu exasperare spiritului uman, pe care îl consideră „dușmanul cel mai perfid al omului".

A mai existat și un anume Herpain, zis Usamer, belgian de fel, care a publicat o serie de epistole (*A mes contemporains*) în care afirmă sus și tare că este inventatorul unui nou limbaj „*fizio-logic*": „Stut5ny sacto oprolit2al in fo 2al ooo otano", ceea ce se traduce prin „Îndată ce majestuoasa Prezență a luminat neantul, neantul s-a făcut tărâm pentru existență." (*Les fous littéraires. Essai bibliographique sur la littérature excentrique, les illuminés, visionnaires, etc.* Par Philomneste junior, Bruxelles, Gay et Doucé éditeurs, 1880.)

Literatura nebunilor ne eliberează de canoanele celeilalte literaturi, exemplare, înalte, care până la urmă va sfârși prin a ne scârbi de omul ideal la care visează. Omul acesta e însă o desăvârșire a frustrării, fiincă o desăvârșire a limitei pentru și prin care omul spune „eu", argument definitiv al ireversibilității tuturor lucrurilor. Peste timp, citind cronicile acestor nefericiți cu destin de înger hăituit, nu îți poți disimula admirația: incoerența și absurdul, efecte inspirate de lașitatea epocii, erezia, care pe Dumnezeu nu știu de ce l-ar deranja, uneori imoralitatea sau pur și simplu schizofrenia, toate acestea dispar lăsând în lumină esența gestului, aspirația de a fi *altceva* decât

om – și sprijin în încercarea de față (poate că nebunul o știe) nu poate veni de la semenii noștri. Există ceva mai universal decât un gând banal – de pildă gândul acesta?

*

Ah, timpul în care logica va fi inutilă în gândire, la care visez…

SÂMBĂTĂ, 24

Nu ai nevoie decât o secundă *tulbure* de luciditate ca să te dezveți de vorbire pentru totdeauna.

Aprilie

LUNI, 2

Nu mai încape nici o îndoială că Europa se sufocă pe zi ce trece sub apăsarea *gândirii unice*, plagă subtilă înzestrată cu toată pletora de artificii care îi disimulează aparențele. Filozofia, literatura, artele se izolează tot mai vizibil într-un fel de sectă cu dogmă, iar inițierea pretendentului se face prin contaminare. Există corpusul de texte „sacre" în literatură, cu hagiografiile de rigoare, așa cum există în arte muzeul ideal pe care virtuțile (iezuite) ale comerțului îl erijează în templu. Marii autori (din ce în ce mai puțini astăzi), marii pictori, sculptori și ceilalți artiști de „renume" își revendică orbește sinaxarul obligatoriu căruia trebuie să i se închine neofitul doritor de celebritate. Ca să fii în spiritul acestei religii de salon, mai necesar este să frecventezi opera „icoanelor" filozofice, literare și artistice pe care se întemeiază dogma culturală decât să crezi în talentul tău de scriitor sau de pictor.

Neîndoielnic, depozitul de elemente memorabile care *dictează* inspirația creatorului și a gânditorului din zilele noastre funcționează după modelul *grației* de altădată;

atâta doar că harul acesta de împrumut *pute*, orice om cu spirit de analiză îi poate demasca impostura. Europa culturală a decretat: așa trebuie să se facă literatura, așa trebuie să se filozofeze, așa trebuie să evolueze artele. Gândirea unică nu admite că însuși spiritul literaturii și al artelor ar putea-o submina, iar noul nu mai reprezintă o categorie pe care Europa să o accepte cu entuziasm. Europenii nu sunt numai rentierii economici ai lumii a treia, sunt și rentierii cadavrului cultural european, care aduce beneficii și impune plecăciunea. Implozia culturală însă va transforma steaua Europei în gaură neagră, iar din seiful atât de bine *gestionatei* culturi europene puține lucruri cu adevărat importante vor mai urca spre lumină; astfel încât moștenirea Europei va deveni *inutilă*: „grația" gândirii unice va iriga orgoliul cartelului cultural european *degeaba*.

MARȚI, 3

Degeaba sunt tineri, eroi într-o mentalitate a refugiului, a *refugiatului* cu zbor violent. Dacă li s-a pregătit o astfel de societate, în care sunt *tolerați* prin politica distragerii de la responsabilitățile cetății, recursul la o identitate în afara sistemului devine refuzul *oricărei* ideologii și retragerea în valorile care le sunt *permise*. Au devenit subterani, proscriși într-o clandestinitate vinovată, pentru că iubesc mai mult muzica decât cuvintele, care ocrotesc minciuna. (Stând în rezervă, o vor plăti.) Să se transforme în câini pentru a fi incluși în portofoliul *eco* al viitorului? Politicul este expresia panicii în fața unei morți *definitive* –

panica unei lumi de „maturi“ care nu se mai pot dezvinovăți decât umplând la bătrânețe bisericile, schimonosiți de frica insolenței trecute, dar ireversibile, a gândului că au trăit crezându-se nemuritori, fiindcă au realizat în fiecare dimineață că se trezesc (încă) vii, ca să umple Timpul.

*

Regretul naivității de a fi crezut în ideologii efemere, apoi remușcarea de a fi părăsit în egoism adevăruri care purtau fericiri, care nu cunoșteau cuvântul. Rămâi în singurătate atunci când numai trecutul pledează pentru tine. După gloria *carierei*, doar zgomotul aripilor târâte, pentru că prea mari crescute și prea grele, inutile, de folos doar cu umbra, cum se zice că răsare sub ștreang mandragora când face dragoste spânzuratul.

MIERCURI, 4

Iată-mă prins într-un jurnal fără seducători, lipsit de marii autori îndeobște citați, asasinii filistini ai orgoliului nostru de aspiranți la memoria lumii, jurnal mirat cu închipuiri mecanice, în care creierul duduie ca un vapor, macerat precum cireașa în gura blondei suverane, amintind de sculptorul care a scrijelit chipul iubitei într-un cartof – și contemplat cu fiecare ceas mai adânc, mai trist, înnegrindu-se, zbârcindu-se, triumfă doar el, chipul ciumat, zadarnic, nemilos și mort, al gândului de care nu îți aduci aminte, ca în acest jurnal al absenței de plictis, efort medieval cu minune fără ceasornic, fugă după insolență.

*

Iremediabil gândul că, într-adevăr, nu am nimic de spus. Jonglerii sintactice și idei pândite în aer liber, pe aiurea. Iată-mă jupuit de duhuri malițioase, care astfel își iau plata. În fiecare dimineață, așadar, mă așez și profesez ore în șir *ritualul* de a gândi, zâmbind din când în când frustrat.

DUMINICĂ, 8

Rezervorul de subconștient *colectiv*, nu va mai trece mult și se va epuiza; însetații de viitor sunt ca și vindecați… Ce șansă pe ultimii, să contemple spectrul *consumat*, pâlpâirile finale, definitive, ale creaturii care se va fi hrănit din propriu-i spirit până la inconștiența mortului – ah, perfecțiunea inevitabilului, când trupuri în care licărirea ideii va fi abia revelația ridicării unei pleoape și a zâmbetului tâmp.

*

Oligarhia tipilor decenți și universitari sau devenirea spirituală ca *slugărnicie* universală.

*

Pe băiatul cel mare al țiganilor de vis-à-vis de casa bunicilor mei, analfabet, îl chema Eminescu. În satul acela oamenii creșteau bivoli, iar singurul anticomunist din podișul Hârtibaciului era Hristosul de la răspântie. Între timp, Eminescu și-a pierdut un ochi, are ciroză, dar e viceprimar. Acum trei ani respiram tăcerea satului stând

la poartă, când Eminescu a coborât dintr-un Renault prăfuit, cu număr de Paris… „Ce faci, oagăre? m-a luat el de sus. Binjur pe franțuzăște.“ Dar brusc s-a întristat, și îndepărtându-se mi-a zis: „Dacă ar hi sămânță în mine, aș ști să citesc, dar nu e. Păcat de Iminescu ăla mort. Numa' bine, scriitoriule.“ Acest rămas-bun îl trăiesc de atunci de parcă mi l-aș fi adresat eu mie însumi, în ultimele clipe de viață, cu sentimentul *greșelii*.

SÂMBĂTĂ, 21

În vreme ce Napoleon zdrobea armata prusacă la Jena, Hegel făcea ultimele corecturi la *Fenomenologia spiritului*. La 14 octombrie 1806, marele filozof iese în stradă plin de entuziasm, ca să „vadă trecând sufletul lumii călare pe un cal alb“ – fără să știe că în mai puțin de o oră va fi obligat să pună la dispoziția soldaților francezi inestimabila-i cavă de vinuri, fiindcă păreau puși mai degrabă pe jef și pe dat foc decât pe fapte civilizatorii. Estimp, în fața edililor, „sufletul lumii“ își începe discursul: „Dacă aș pretinde că mă cobor din Jupiter, până și cea dintâi curviștină care mi-ar ieși în cale mi-ar râde în nas!“ Cum că ar fi regretat, inegalabilul, că nu va fi fost „soarele imobil, impasibil, plutind pe deasupra mulțimilor“, cum ar zice Michel Tournier.

*

Efortul intelectual al omului mă trimite cu gândul ~~exact~~ la faptul că avem nevoie de *Stăpân*. Este adevărat că am avut unul, în creștinism; cel pe care îl așteptăm,

însă, am vrea să ne *arbitreze* cu adevărat, să putem dialoga în mod *explicit* cu el și mai cu seamă să ne însenineze ștergându-ne din minte obsesia *viitorului*.

*

Metempsihoza nu ar fi decât o aberație hinduistă, cu înțelesul mai mult sau mai puțin ridicol pe care i-l presupunem, dacă această formulă extrem de interesantă, care e transmigrația sufletelor, nu s-ar referi și la alte lumi. Migrație a sufletului, de acord, dar nu de la un capriciu al materiei către altul, în interiorul acestei lumi, ci dintr-o lume în alta. Imaginați-vă starea unui suflet după câteva reîncarnări între Rajputan, Bârlad, Djibuti și New Orleans.

*

În ceea ce privește mântuirea, mă simt ca un escroc într-o nirvana comercială.

Mai

SÂMBĂTĂ, 5

În orice discuție importantă pe care o am cu cineva, răspunsurile mele sunt neconvingătoare, iar după ce mă despart de omul cu care am vorbit, tot ce ar fi trebuit într-adevăr să îi spun se năpustește asupra mea și mă obligă să reiau întâlnirea în minte, să-mi spun mie însumi ceea ce aș fi vrut să spun înainte. Întrebarea principală de seara trecută era legată, dacă îmi aduc bine aminte, de cum e mai bine pentru un scriitor să trăiască: așa cum gândește în scris, ori să păstreze o distanță anume față de gândurile din adânc; altfel spus, să trăiască într-un fel și să scrie altfel de cum își duce zilele…

Răspunsul meu, în deplină opoziție față de ceea ce susținea prietenul de aseară, a fost că preferabil este să păstrezi o anume distanță a discernământului între cum trăiești între oameni și ceea ce scrii. Dar nu am știut să-mi argumentez opțiunea. Abia acum înțeleg importanța acestei alegeri. Știam că dacă aș fi trăit așa cum am gândit în scris până acum, aș fi căzut pradă unei identități cel puțin sinucigașe, care își hrănește rădăcinile cu ideea prejudecății

de a fi tu însuți. Dar care „tu însuți"? Cel de la suprafață, care se exprimă, care își descarcă în exterior contemplațiile, vioiciunea rațiunii, argumentele, voința – sau cel din adânc, care, ghemuit într-un gol ros de sensuri, privilegiază imposibilitatea de a le formula ori le refuză grozăvia, fără a-și precipita pierderea în imperfecțiunea argumentelor? Știam că a fi tu însuți (dar știam lucrul acesta fără complicitatea conștiinței) poate veni să te arate ca pe un individ mereu deprins cu panica de a nu deroga de la acest ideal, dacă nu chiar ca pe o ființă care trăiește numai în prezent, ca un animal, după cum spune însuși Borges.

Pentru un scriitor, însă, a suprapune cele două prezențe închise în om, în orice om, aduce, în viziunea mea, confuzia: tăcutul din adânc, sufocat de tribulațiile incontinentului de la suprafață, se închide în sine – și invers, superficialul deschis în lumina soarelui către lume nu mai poate extrage din invizibil ceea ce s-a ascuns în abisul tăcut. Evident, ce purtăm în oceanul lăuntric se prelungește în afară, atâta doar că distanța dintre *sursa* gândurilor și *instrumentul* prin care le înfățișezi este fără doar și poate misterioasă și cu neputință de măsurat – și nicidecum demistificabilă. Fără această distanță, fără această despărțire, Divinul s-ar exprima de-a dreptul colocvial și facil: în răstimpul unei vieți am epuiza, trăind cotidian, mai toate misterele care ne permit să ne căutăm, să îl căutăm. Indefinitul ascuns în mine, care mi se supune, mă inspiră sau mă dojenește cu discernământ neomenesc, nu este un trup pe care să îl arăt în pielea goală, ca într-o fotografie de amor. El nu îmi aparține, străinătatea lui

îmi este asemenea cu ținutul îndepărtat în geografie pe care îl descopăr și fac eforturi să mi-l apropii, să îl înțeleg. Dacă în fața unui papuaș mă apuc și îl bârfesc pe vecinul meu de bloc, întîlnirea noastră este dintru început absurdă, stupidă. Nu-mi pot trăi adâncurile ca pe o ieșire cu prietenii la cârciumă. De aceea mă întorc în mine însumi, ca să fiu *altul*, ca să-mi contemplu ipostaza *ideală*. De aceea mă întorc în lume, pentru că vin de „acolo" îmbogățit, transfigurat – darul călătoriei altundeva. Și nu vreau să fiu eu însumi la suprafață, fiindcă eu însumi sunt, de fapt, acolo unde ascult, chiar dacă aparent nu înțeleg, un adevăr mut. Și unde într-adevăr trăiesc și gândesc aidoma.

MIERCURI, 9

Simplicia, femeie de justă credință și încăpățânată în erezia lui Arius, exasperată că faimosul Vasile din Cezareea, supranumit cel Mare, o escrocase lipsind-o de un scalv mult îndrăgit, îi reproșează unsului divin, fără menajamente, conduita și moravurile meschine; care Vasile cel Mare se apără, într-o mai puțin cunoscută epistolă, și îi ia drept martori pe toți cei ce îl cunosc, cu excepția câtorva *eunuci*, pe care îi recuză și cărora le zugrăvește un tablou înspăimântător: „Dacă e nevoie de martori, să nu vii, doamnă, cu sclavi, nici cu eunuci mizerabili, creaturi abominabile și fără onoare, nici femeie nici bărbat, pe care dorul de iubire carnală îi turbează. Nu poți avea decât dispreț pentru ei, căci sunt sălbatici, efeminați, lacomi la mâncare, avari și plini de cruzime, alunecoși, nesățioși. Când nu le dai de mâncare plâng, și ca să o spunem pe a' dreaptă,

sunt condamnați din naștere. Pot avea estropiații ăștia un suflet curat? Mutilarea ai zice că le dă un fel de castitate, numai că asta nu le e de nici un folos, abjecția din ei îi sălbăticește și îi împiedică să se înalțe.“ *Tratat despre eunuci,* Charles Ancillon (1659–1715).

SÂMBĂTĂ, 12

Omul „adamic“, această atitudine a infatuării atribuindu-și universaliile *nesimțirii*.

*

Din neputința de a sta *calm* în omenesc *nu* te vei împlini, deci nu ai cum să sfârșești ceea ce îți închipui că faci, nimic de aici nu te poate îndreptăți, nimic din fără timp nu te poate susține, singură zvârcolirea ta e reală și spectaculoasa incapacitate de a nu-ți putea înțelege rostul pe lume. Așadar ispășește-ți neputința fără demnitate, nu te trăda, nu uita ce-ți închipui că ești, nu te dezice de sminteala ta, nu muri mulțumit. Așteaptă – vei aștepta până la înviere. Plânge-te până la scârbă de tine însuți, gândul genial pe care *nu* îl vei scrie te va salva, fiindcă ți-ai imaginat că *ai* deja ceea ce alții se chinuie din răsputeri să obțină în viață – și obțin… Tu nu obosești, ei nu mai au pentru ce să lupte apoi, stau și se mint că reprezintă specia. În fața cui? Fii propriul tău sclav, căci nu știi cui îi ești sclav. În fine, vei îmbătrîni și abia atunci vei avea ce regreta cu adevărat: substanța virgină care în tine nu s-a făcut nici filozofie, nici poezie, nici poveste – și

care la sfârșit te va părăsi, dar fără să se scuture de reproșul pe care i l-ai pus în cârcă.

DUMINICĂ, 20

Cu foarte puține excepții, de câte ori deschid un „roman" proaspăt, scris cu febrilitatea zilele noastre, mă poartă gândul că de fapt țin în mână un fel de televizor pe ecranul căruia nu se disting decât dungi albe și dungi negre, care se ceartă cu voci mahmure strigându-și eu-l rătăcit pe alte frecvențe.

*

Încă o zi în care m-am simțit vinovat că trăiesc, încă o zi cu certitudinea că *toți* vor ajunge în paradis, numai eu nu. Cumplitul deznodământ al neputinței.

Iunie

VINERI, 1

Atitudinea revoluționarului față de sine însuși:

„1. Revoluționarul este un om condamnat din start: el nu are nici interese personale, nici afaceri, nici sentimente, nici prietenii, nici proprietăți, nici măcar nume.

2. În ceea ce privește lumea civilizată, revoluționarul îi este dușmanul cel mai fără de milă, însă continuă să trăiască în ea pentru a o distruge.

3. Revoluționarul nu cunoaște decât o singură cultură, cultura distrugerii. Numai în scopul acesta studiază el mecanica, fizica, poate și medicina; numai având țelul acesta aprofundează el zi și noapte viața oamenilor, caracterul lor, diversele situații pe care le traversează și modalitățile ordinii sociale așa cum se manifestă ea în diferitele pături ale umanității. Cât despre idealul lui, acesta e unul singur: distrugerea cât mai grabnică și mai sigură a acestei ordini abjecte.

4. Revoluționarul disprețuiește opinia publică, disprețuiește și urăște toate manifestările moralei sociale. În opinia lui nu este moral decât ceea ce contribuie la triumful Revoluției; tot ce împiedică acest țel este imoral.

5. Revoluționarul este un om condamnat din start. Lipsit de îngăduință față de Stat și față de tot ce reprezintă societatea, revoluționarul nu trebuie să se aștepte la nici un fel de milă din partea acestora. Revoluționarul trebuie să fie pregătit oricând să moară.

6. Orice slăbiciune sentimentală privind rudele, prietenia, dragostea, recunoștința și chiar onoarea trebuie stârpită în favoarea unicei și glacialei patimi revoluționare. Zi și noapte revoluționarul trebuie să fie dominat de un singur gând, de un singur țel: aneantizarea. Revoluționarul trebuie să fie gata să piară și să distrugă tot ce împiedică atingerea acestui țel."

(Kropotkin și Bakunin,
Catehism revoluționar.)

LUNI, 4

Una dintre cele mai curioase distincții operate de om între lucrurile care ne alcătuiesc, ne fundamentează, și cele pe care le dobândim sau ni le însușim din lumea fenomenală – și care i se cuvine lui Epictet –, se referă la cele care ne aparțin, zice el (gândurile, opțiunile, sentimentele, discernământul etc.), și la cele pe care anticul le consideră independente de noi, care nu ne aparțin, căci aflate la îndemâna destinului. Numai ceea ce depinde de noi, felul în care judecăm realitatea, ne poate conduce către fericire, încoronând reprezentările prin care lumea pătrunde în noi cu un destin tranchilizat de înțelepciune – iată convingerea lui Epictet; cele ce vin fără să izvorască din noi și care nu ne aparțin (trupul, bogăția, sărăcia,

onorurile etc.), desigur, nu trebuie luate în seamă, căci nu închid în ele fericirea, eliberarea, înțelepciunea și virtutea, dimpotrivă.

Ciudat este, în realitate, că exact voința de a fi bogat sau decizia de a fi sărac, pofta de onoruri, setea de putere, desfrâul etc. depind în totalitate de noi, sunt ale noastre în deplinătatea cuvântului, fiindcă le slujim în mod deliberat țelurile, cu toată energia și mai ales cu iluzia împlinirii. Dimpotrivă, cele ce *nu* ne aparțin, care ne vin de nu se știe unde, intuițiile, revelațiile, gândurile care sfidează necesitatea, spațiul spiritual al gratuității, sentimentele noastre nepăsătoare față de logica rațiunii, rațiunea însăși, cu adevărat nu ne aparțin, căci neputându-le noi nici provoca, nici pune mâna pe ele prin îndârjire sau prin intrigi. Așadar, către eliberarea din delirul necesității nu sunt împins de „ceea ce-mi aparține" – de certitudinea primară a proprietății –, ci de ceea ce nu-mi poate aparține (și care nu face nici fala destinului), de manifestări ale ființei care nu țin seama nici de categoriile kantiene, nici de legile cosmosului – și care încearcă să devină ale mele dezvățându-mă de a fi (doar) om, care încearcă să mă scoată spiritual din lume, arătându-mi că viața din mine este cu totul altceva decât ceea ce îmi închipui eu că sunt consumând-o.

JOI, 7

Dacă îmi apropii ochiul de ceea ce sunt, constat că nu mă interesează, în mod esențial, decât năzdrăvăniile improprii acestui univers. Dacă însă îl concep spiritual,

forța lui de atracție se transformă într-o continuă justificare a înfrângerilor mele: totul poate fi justificat, așadar există o justificare universală, care permite ca toate evenimentele lumii să se întâmple.

*

Aș refuza divinitatea numai și numai ca să nu îi mai fac *greutăți*…

JOI, 14

Himera sau fantasma cerșetoriei, carte scrisă anonim în secolul XVII, în care domină obsesia conform căreia *ființa* poate înfrînge *viul* prin *fantasmă*.

*

Dați prostiei [illegible]ietatea filozofică, nu va suporta orgoliul comparației. Se va dezlănțui cu cinismul celui refuzat dintotdeauna.

*

~~Suferința, reversul barbar al unei eterne promisiuni.~~

*

— Ne-ai mințit, ai zis că ne călăuzești înspre tine. Prin urmare, facem ce vrem, mergem unde vrem noi.

— *Cine*, îi va întreba Divinul, nu știți că realitatea voastră, de fapt, nu există? Sunt unii, doar, care își aduc aminte de voi.

MIERCURI, 20

Atâta vreme cât intelectualii din presă și filozofii politicilor economice vor justifica Sistemul, șantajul cămătăresc, glosând cu naivitate pe tema bunelor intenții afișate de hedge fonduri, bănci, burse și așa mai departe, *Mein Kampf* va rămâne, pentru năpăstuiți, o carte de actualitate. Când însă continuarea ei va fi scrisă, va fi rezultatul unui efort *comun*, a cărui barbarie va da naștere celui mai atroce val de *linșaj* din istorie.

Iulie

LUNI, 2

Apronenia Avitia s-a născut în anul 343 d. Hr. Ce a împins-o pe această patriciană subtilă, frumoasă, ipohondră și iubitoare de vin să țină un jurnal, printre primele din istoria literaturii? Cine înaintea ei a făcut-o? Vivia Perpetua, cu un veac mai devreme, Ailios Aristeides, în secolul al II-lea. Cine, după ea, până la Samuel Pepys? Paulinus din Pella, care în 459, la nouăzeci și trei de ani, și-a publicat efemeridele; Sei Shônagon, din Kyoto, în secolul al XI-lea; Pontormo, florentinul, în secolul al XVI-lea… Moartea lui Flavius Magnetius, execuția lui Gallus, ascensiunea lui Iulian, prezența pe firmamentul imperiului a lui Jovianus, a lui Valentinian, a lui Valens… nimic din toate aceste evenimente ale istoriei nu stârnește interesul Aproneniei, care l-a văzut pe Alaric intrând în Roma… Indiferența ei se pare că le-a stârnit istoricilor literari disprețul. Au greșit. Iată:

„Printre lucrurile rare: (…) un om care uită privirile altor oameni."

„Moment de jenă: să intri în camera soțului (…) și să îl vezi stând pe pat, în patru labe, înconjurat de sclavii

care îi aplică ceara, îl spală, îl ung cu uleiuri reci, în plină vară – și masorul, care îi epilează fundul și celelalte, cu excepția scrotului."

„Nasica vine în vizită la mine. La sfatul Melaniei, Nasica s-a făcut creștină și a fost unsă cu numele nou de Paulina.

— Miroși foarte urât, Paulina, puți, i-am zis.

Dar Paulina îmi spune că trupul unei fecioare nu trebuie să cunoască mai mult de o dată pe săptămână solicitarea curioasă, și uneori impudică, a gesturilor prin care te speli.

— Trupul este un gunoi, zice Paulina.

Îi răspund zâmbind că nu e nevoie să te uiți la ea cu prea multă atenție ca să îi dai dreptate. Și nu îndrăznesc să o iscodesc cu privire la una din maniile vizibile pe care le manifestă, și care nu se prea potrivește cu acest trup dăruit zeilor, de neatins, jegos, ce mai. De ce, când Paulina se așază, șterge cu palma praful de pe scaun? De pe fundul ei ar trebui Paulina să dea praful la o parte înainte să stea jos."

„Între lucrurile care nu durează trebuie amintită dragostea; pentru specia noastră e din aceeași categorie a sexului ori a mamelelor aferente, care permit reproducerea dar nu definesc nimic din ce este omul."

„În numele a ce să te plângi ori să suferi? Ce gândim despre univers când suntem nefericiți? Ce gândim despre univers când pretindem că strângem în brațe fericirea sau

un trup care îi încarnează speranța? Nașterea, soarele, forma trupurilor, societatea, aerul, moartea nu ne spun despre lume nimic."

„Iată ce am visat azi noapte: un prunc cerșindu-și laptele, morfolind sfârcul maroniu al sânului, scoțând strigăte ascuțite și lovind cu pumnii mamela flască a mamei."

MIERCURI, 4

Cărțile cu destin zadarnic, uitate, ignorate, alcătuind o bibliotecă tristă a nedreptății, și care îi trimit pe cei ce le scriu să umble precum nebunii prin ce a mai rămas de *netrăit* din Dumnezeu, pe care nu îl mai *preferă* nimeni, fiindcă provoacă absurdul, o sinceritate neînțeleasă a lumii.

*

În profeție nu poți ierta, pentru că profeția exprimă panica și astfel un rău prin anticipație. Aidoma, iertarea nu privește un viitor, ci un sfârșit, replica unui definitiv deranjat. Iertarea cerșește timpul, profeția îi brodează morala… În fine, tot mai nedumerit, am intrat în cârciumă.

LUNI, 9

Am părăsit România cu indiferență, fără nici o aspirație, fugind de iluziile mele de curioasă extracție – și am dat aici peste salonul iluziei coborâte din literatură în stradă. Era însă o iluzie necuvenită, cu vitrine multicolore

și cu maniere, cu librăriile pline la care visasem pentru că sărac în porți deschise, cu politețea boulangeriei și a măcelăriei în care sarcasmul parizian îți lasă impresia complimentului, cu bulevarde pe care alunecând hipnotizat te crezi la adăpost de trecut… „Nu“ înveți să spui abia după ce ieși din această transă a resuscitatului; în fond intuiția ultimă îi spune fiecăruia că salvarea, dacă vrei mântuirea, vine prin *confort*, când ești la adăpost de lipsuri și departe de barbari – și astfel descoperi un Dumnezeu mai subtil și mai inteligent decît cel pe care l-ai lăsat în Valahia, să se spele ăilalți cu el pe cap.

Am devenit atunci pretențios, cu iluzia că trădarea va fi fertilă, deși nu îmi trădasem decît idealul boem. Tânărul venit din preistoria modernă a Estului începea să bâlbâie franceza, începea să descopere bordeaux-ul ieftin și produsele „du terroir“, banalul plictisitor căpăta gesturi de operetă, numai oamenii erau departe, *altfel* pentru că surmenați de ceea ce credeam eu că e finețea condescendenței. Entuziasmul îndrăznește numai în absența amenințării. Fără să știu renunțasem la trecut, îi păstrasem însă *viciul*.

Am devenit cititor de literatură abia la Paris, iată una din propozițiile fudule prin care cultura franceză și-ar justifica întâietatea. Într-o limbă cu dividende în istorie, cum e franceza, știi bine că la început totul e genial; citind-o ți se pare că literatura ei te primește ca pe un emir, dialectul semilatin de care te desparți te amenință cu chinurile retardatului; instalarea cu porniri veleitare în

această limbă, în această literatură, se face la limita delirului: zăcea în tine un megaloman necunoscut – și cel dintâi verset care se naște în capul poetului român eșuat la Paris este „pot fi, dacă nu sunt, mai bun decât ei". Astfel începe deziluzia intelectualului strămutat, cu inconștiența asentimentului.

Fiindcă pentru intelectual exilul sfârșește în deziluzie, în dezgust, în înfrângere, în lamentație, în *melancolie*, ca să uzez de un termen pedant. Iar melancolia nu iartă: francezii de azi sunt până la urmă prea *mici* pentru un ocean lingvistic atât de capricios, noutățile de la Gibert Joseph sunt soporifice, tributare narcisismului muzeal al culturii franceze, *revolta* culturală care, în definitiv, ne-a împins să ne părăsim țara, o găsim aici ca după un act amoros leșinat care se ia drept viol… Metecul ambițios al lui Cioran nu e intelectualul, rivalul francezului; intelectualul exilat are destinul barat, cultura franceză de astăzi e (prea) *normală*, nivelată, lipsită de revolta subînțeleasă care împinge înainte orice cultură. Or intelectualul în exil de la Pont (care *crede* în ofensiva culturii franceze ca într-un fel de excitant care l-ar confirma, care i-ar confirma rațiunea de a fi ceea ce este și nu altceva) se trezește în timp păcălit de civilizație și angrenat în confuzia unei rutine cu mofturi nesfârșite. Cine a confiscat iluzia din acest tărîm al făgăduinței?

Aș fi putut ateriza în orice altă țară din univers; cu gâtul frânt de zbor m-aș fi lăsat oricum pradă minciunii că aș fi om de litere, poet etc. – fiindcă oriunde altundeva am înțeles că nu e nevoie de *încă unul*.

*

Dacă aș găsi un post de profesor de română la Chișinău…

JOI, 12

Ca să seduci o femeie, să îi smulgi din trup îngerul ascuns spre a te tolăni tu în locul lui, te transformi într-un demon pudic, educat, într-o carte care se deschide la pagina ce *nu* trebuie citită, pentru că nu poartă decît mâzgălitura unei promisiuni: e prea puțin ca să îți strălucească în ochi bronzul inteligenței, e prea mult ca să nu adie prostia parfumată, care întotdeauna trezește în femeie mila necunoscută a dezbrăcării.

*

La limită, lașitatea vine să deparaziteze un libido care *nu* practică demonstrația prin reducere la absurd.

*

Paradis al plictisului, în care acolitul meu fidel, *lenea*, îmi excită natura obligîndu-mă la efortul de a mă visa în plin extaz sexual, atâta doar că secătuit de exigențele exasperării.

VINERI, 13

Filozofia lui Joseph Hoëne Wronski își construiește sistemul în jurul ideii de negare a inerției: nefiind inertă, materia nu se poate opune spiritului. La 1814, figura

șocantă a lui Wronski trece neobservată, iar lumea rămâne indiferentă la revelația pe care polonezul a avut-o în ziua memorabilă de 15 august, când inventează șenila de tanc. Omul e însă genial în matematică, iar în filozofie înfruntă fără complexe dualismul cartezian: „Orice filozofie întemeiată pe opoziția dintre cunoaștere și ființă este o filozofie a damnării." În fine, pentru Wronski istoria se fundamentează pe trei principii: providența (vârsta creatoare), destinul (sau fatalitatea) și omul (vârsta rațiunii). Din nefericire, singularitatea îl izolează. Wronski să fie cel care i-a inspirat lui Balzac personajul Wierzchownia, din *La recherche de l'absolu*?

August

LUNI, 6

Rutina lungă a carierei, mediocră și cu iluzii sferice, legănată de elanurile anonimatului ori scuturată de eroismul căldicel al profesiei, lasă în urmă pomelnicul unui șir nesfârșit de oameni abandonați timpului – timpului pe care îl măsoară generos degenerarea trupească. Regreți în extincția propriului trup retragerea în nesemnificativ a unei istorii personale, și tot ce îți rămâne este să o împănezi cu un discurs glorios, care să îi confere exemplaritatea. În amurg, toate se justifică, pentru că totul trebuie să dispară, iar dispariția definitivă cere o justificare universală.

Nonșalanța altora însă nu lasă în urmă cariere, ci stupefacția risipirii, eșecul iubirii de libertate, poezia tristă a sărăciei resentimentare, un timp trăit fără dijma recunoștinței disciplinate, un timp refuzat în favoarea capriciului… La sfârșit, discursul recuperator narează cu frivolitate un timp fără semnificație, iar ofilirea trupească nu poate altfel decât să îți sfideze pretențiile: te afli încă în miezul unei epopei personale care nu suportă justificarea, iar dispariția este încă un detaliu al nonșalanței.

Unii mor în prezent, alții figurează deja în propria amintire funebră. Atâta doar că nimeni nu triumfă: din clipa în care i-am conferit timpului viclenia teoretică, intoleranța științifică, ne-am compromis frumusețea. Era, de altfel, inevitabil, fiindcă suntem programați să sfârșim odată cu misterele materiei. În momentul în care vom reuși să facem din ea sclavul desăvârșit al nevoilor noastre, ne vom stinge ca specie, pentru că incapabili să ne sustragem consecințelor. Pentru că vom face totul ca să fim aidoma creaturii perfecte pe care o vom fi ridicat din misterul atomului, care *nu* stă sub influența timpului. Timpul este una din categoriile viului. Timpul vine pe lume odată cu viața.

SÂMBĂTĂ, II

Mă consider un tip inspirat de *neputință* – aștept, deci, ca discursul să-mi fie pe de-a-ntregul înghițit de contemplație și până la urmă să sfârșesc în retorica sibilinică a grohăitului.

*

Să se fi întors Hristos și să-l fi văzut la „Știri", filmat cum trebuie și intervievat de circumstanță, am închide spre noapte televizorul și ne-am culca liniștiți sau indiferenți. Totul se televizează din altă realitate, din altă lume. Aici, *jos*, suntem prea ocupați să ne epuizăm pe șantierele societății și să crăpăm de grija datoriei împlinite.

JOI, 16

Tu îmi vorbești despre democrația politică, dar eu îți vorbesc despre democrația ființei, care nu cunoaște salariul. Tu îmi vorbești despre justiția socială, dar eu îți vorbesc despre justiția *reală*, în care toți ar dispune de același capital intelectual. Tu îmi vorbești de bunăstare ca ideal al sistemului economic de azi, dar eu îți vorbesc despre idealul bunăstării, care merită abolirea valorii financiare, a banilor. Tu îmi vorbești depre transparență, comunicare și disciplină, dar eu îți vorbesc despre viitorul inchiziției democratic televizate și despre teroare. Tu îmi vorbești depre literatură astăzi, eu îți vorbesc despre bolile psihice care vor reduce individul la starea de animal social de companie. Iar când vom termina de vorbit, ne vom despărți gândindu-ne fiecare la necesitatea eliminării celuilalt.

*

Îl privesc cum perorează nevrotic despre ultimele romane „bune" pe care le-a „devorat", despre ultimul strigăt în arta plastică, și cum i se pierd în aer dantelele de cuvinte ingenios lucrate… de parcă dacă ai mânca zi de zi inele cu diamante și alte bijuterii sofisticate, sau amfore grecești, fresce boticelliene, ai deveni cu adevărat frumos, nobil…

MIERCURI, 22

Seninătatea o dobândim atunci când suntem *confirmați* de ceilalți în faptele, în gândurile noastre. Ne permitem așadar să devenim îngăduitori, ne relaxăm. Abia atunci

însă ne putem manifesta răutatea *cu mănuși*, litotic, eufemistic, și putem pretinde corolarul mitocănesc al adulării.

*

Scriitor necunoscut ce sunt, aștept să-mi fie călcată în picioare statuia anonimă.

*

De tarele pe care încearcă să le vindece religia în om, cu din ce în ce mai puțin entuziasm totuși, numai *confortul* ne va mântui, cu toată delicatețea iluziilor lui, care nu pretind exemplaritatea, nici miracolul. Nu transfigurarea utopică a omului, popularea continentelor cu îngeri, ci reducerea lui la sațietatea confortului deplin, vindecarea omului de *efort*. Instalat comod în fotoliul din sufragerie, cum privești focul vesel din șemineu, sorbindu-ți vinul dulce, te-ai putea ruga fluierând ușor la Divinul fericit să își vadă creatura mulțumită că și-a regăsit scutecele inocenței.

SÂMBĂTĂ, 25

Relația tot mai nevrotică pe care o avem cu natura ține mai degrabă de răzbunare: ne-am dat în fine seama că într-o zi ne va întoarce spatele sau ne va mătrăși. E vremea, deci, să vorbim de la egal la egal cu acest mamut placid care ne șantajează ținând la secretele lui mai mult decât la viață. Cum ne vom justifica însă după ce va adormi ignorându-ne *fără vise*?

*

De ce să mint, mă bucur în gând de tăceri interzise.

LUNI, 27

Primul lucru pe care l-am făcut, îndată ce ni s-a dat cuvântul, a fost să formulăm angoasele singurătății și să ne folosim de pretextul *ideal* al singurătății pentru a edifica civilizație după civilizație, împotriva singurătății suverane a naturii. Triumful asupra animalului, purtător sublim de singurătate, ne-a împins să îl divinizăm, apoi să îl disprețuim. Transfigurarea singurătății în cuvânt ne-a determinat apoi să ne închinăm Divinului, singurătății atotputernice, ori să i ne adresăm ca de la singurătate la singurătate. Încet-încet însă, *tradiția* spirituală a singurătății și-a arătata chipul absurd: dependența de singurătate a devenit dependență de comunicare, de comerț. Ne purtăm de cele mai multe ori singurătatea ca pe o marfă de care ne îmbolnăvim dacă nu o schimbăm pe moneda indiferentă a cuvântului. Când dăm faliment de prieteni, de *interlocutori*, ni se pare că atingem pragul-limită al nenorocirii. Tăcerea se confundă cu singurătatea, într-un qui-pro-quo plin de mofturi; infatuarea în suferință ne răstignește pe gamele plictisului. Când animalul tace cu demnitate, omul condamnă civilizația care l-a redus la tăcere. Încă o *repetiție* pentru clipa în care vom rămâne mai singuri ca niciodată.

JOI, 30

A fost o sâmbătă în care m-a sunat părintele R. Noica (cineva îi vorbise de mine ca despre un caz disperat). În loc să merg să mă întâlnesc cu el, am preferat să mă duc

să mă îmbăt. Mai târziu, în vară, am ajuns din întâmplare la mănăstirea Lupșa. Păstor le era tinerilor călugări părintele R. Inevitabil, ne-am întâlnit. Prezența mea mai mult îl amuza… Mi s-a adresat franc, liber, la un moment a dat-o pe glume. Simțeam în ceafă privirile chiorâșe ale celorlalți, cu adevărat însetați să îi soarbă cuvintele, lecțiile. I-am povestit totuși pe ce beție mizeră l-am vândut și a izbucnit într-un hohot de râs de se crăpau munții, reducând la tăcere fețele palide care ne urmăreau. În astfel de cazuri, ortodocșii înverșunați obișnuiesc să dea vina pe diavol…

Septembrie

SÂMBĂTĂ, 8

„Astfel, monopolul capitalului devine o piedică pentru producție, deși producția crește grație capitalului. Chiar dacă întreprinderile se străduiesc să păstreze cota de profit pe care o degajă, taxa profitului global nu poate decât să scadă, și asta din cauza creșterii investițiilor, ceea ce, inevitabil, duce la pauperizare și la criză – care nu poate fi rezolvată decât pe cale democratică; altminteri, eventualitatea unei revoluții va distruge șansele ieșirii din criză."

„În țările în care nu există nici democrație, nici capitalism, ca de pildă în Rusia, nici un fel de revoluție nu va fi sortită reușitei."

„Prin grija democrației, capitalismul poate crea o piață mondială – și la urma urmei capitalism și economie de piață sunt unul și același lucru. Este deci imperativ necesar să se accelereze generalizarea capitalismului și să se creeze condițiile pentru mondializare și liber schimb."

„Atâta doar că acest capitalism își sapă propriul mormânt cu «ajutorul» banilor, prin fascinația pe care aceștia o provoacă asupra individului. Omul va fi strivit în felul

acesta de magia mărfii pe care o produce și pe care este nevoit să o consume (…)."

„Ceea urmează este dispariția statului și instaurarea comunismului, care nu poate apărea altfel decât la nivel mondial, ca un fel de «a doua venire»(…). (…) Comunistul va fi liber să facă astăzi ce va dori, și mâine tot ce va dori, să vâneze dimineața și să pescuiască după-amiaza, dar fără să devină vreodată vânător sau pescar."

Capitalul, cartea fără de care occidentul de azi nu ar fi ceea ce este. „Tradițiile generațiilor trecute se manifestă coșmaresc în mintea celor vii." Karl Marx.

MARȚI, 18

Dacă viitorul va decide ca model de societate marea aglomerație urbană de tip occidental, vom asista pretutindeni la războiul *exclușilor* împotriva celorlalți, a metropolitanilor. Și nu mă refer aici la joaca de-a războiul pe internet, ci la bătălii cu morți și răniți, la necesitatea ca *civilizații* „din afară" să îi pună la punct pe *barbarii* „dinăuntru" – și asta nu se va putea decât uzând de forță.

*

Toată această alergătură de zi cu zi a omului, pentru a-și vinde timpul… timpului însuși.

JOI, 20

Anul de grație 2000. Cu N.Ț. la Galați, în „schimb de experiență" sau poate la cine știe ce „colocviu". La masă o seamă de scriitori gălățeni, printre alții și un academician de la Chișinău, care face reverențe chelnerilor. Un diavol bătrân, St. V., mă îndeamnă să beau rânjindu-mi sardonic, deși îi spusesem că mă îndop cu pastile împotriva alcoolismului. Nebunia mă cuprinde cu brutalitate. Îi părăsesc pe venerabilii oameni de litere și mă înfund într-o speluncă. Întunericul înainta spre miezul nopții, când, brusc, în cârciumă intră N.Ț. însoțit de câțiva jandarmi, care mă saltă la îndemnurile viguroase ale marelui poet. Sunt aruncat în „dubă" fără să mi se spună unde voi fi dus – în rest, jandarmii se poartă civilizat cu mine. Coborâm la un moment dat și îmi dau seama că m-au debarcat în curtea unui spital de nebuni. Plictisiți, jandarmii mă însoțesc în cabinetul doctorului de serviciu, după care pleacă salutându-ne ceremonios. În cabinet își face apariția, transpirat, N.Ț., care îi explică dezlânat doctorului despre ce e vorba. Intervin calm, doctorul se concentrează interesat asupra mea, începem amândoi un dialog susținut despre psihanaliză, punctat cu citate din Jung, Freud et comp. Brusc, doctorul scoate dintr-un dulăpior o sticlă de whisky, în focul discuției o golim pe jumătate. Exasperat, N.Ț. izbucnește pe nepusă masă: „Ce naiba faci, doctore? Nu îl internezi?" Doctorul îl fixează cu o privire cruntă și îi răspunde sec: „Poate vrei să te internez pe dumneata. Ieși afară." Terminăm de golit sticla și ne despărțim prieteni. În noapte, N.Ț. îmi reproșează că l-am „părăsit", că l-am „trădat"… Îl ignor și mă întorc în

speluncă, unde beţivii îmi cântă „Mulţi ani trăiască!“ şi mă felicită. Le mulţumesc înduioşat. A doua zi, ca o jigodie în agonie…

*

Să fi fost nemuritor, aş fi făcut orice ca să devin un martir al *iresponsabilităţii*.

MIERCURI, 26

Una din tendinţele inexplicabile ale realităţii este să se transfere, să se instaleze în mintea omului prin informaţie şi cu ajutorul instrumentarului de comunicare pe care i l-am creat… fără să înţelegem cum de a pus stăpânire pe noi această manie incontrolabilă de a face public inventarul a ceea ce se întâmplă în realitate. În orice eveniment omul implică o *intenţie*, care este preluată de caracterul *real* al evenimentului şi transformată în impuls de reprezentare, devine adică inteligibilă şi se întoarce ca informaţie în mintea individului, emiţătorul intenţiei din eveniment. Ni se pare astfel că ne aculturăm, când de fapt ne transformăm într-un fel de sediu de stocare a realităţii, care îşi transferă conţinutul în mintea noastră pentru a dobândi un înţeles; sau mai degrabă pentru a-şi putea manifesta intenţiile. Am investit atâta inteligenţă în dezvoltarea realităţii, încât este imposibil ca plasamentul acesta să nu o fi contaminat; foetusul unui adversar de temut este pe cale să dobândească o conştiinţă de sine ireversibilă.

*

Nu e de mirare că occidentul a îmbrățișat cu patimă liberalismul financiar – și de altfel nimic din mondializarea financiară, sau corolarul plin de dispreț al „investițiilor", al „delocalizărilor" etc. nu trebuie să ne mire. Aristotel, slăvit de mulți ca „părintele" antic al Europei, considera că barbarii au venit pe lume pentru a fi sclavi, în *Politica* lui. Am face bine să reevaluăm fantezia persanului al-Maqdisi, din secolul al X-lea, conform căreia îngerii l-au acuzat pe Adam de *omucidere* pur și simplu…

Octombrie

DUMINICĂ, 14

Nebunii mistici nu suportă religia oficială, nici preoții, nu suportă biserica și sunt mai toți chinuiți de Adevăr, care, desigur, se află în posesia lor. Cine însă nu e îndreptățit să se creadă portavocea Divinului, atâta vreme cât există alții, sumedenie, care sunt *investiți* cu statutul acesta? Contestatarul, ereticul, nu va fi destinat carierei senine, cu vedere spre paradis, de care se bucură funcționarul, „unsul" bisericii; mai devreme sau mai târziu, ereticul va fi denunțat, pus la stâlpul infamiei, torturat sau ucis precum odinioară… În fond, ereticul încearcă să demonstreze că Divinul este o problemă a *tuturor*, nu numai a inițiaților unei instituții, iar nebunul mistic, care preia și manifestă la modul extrem, delirant, temeritatea ereticului, sugerează clar, și cu atât mai cutremurător, că Divinul este o *problemă* – punct.

Dacă dogma încearcă să expliciteze această problemă, și uzând de misterul revelației să o difuzeze ca pe un elixir pentru sănătatea sufletelor noastre, nebunul eretic, în schimb, o face *irezolvabilă*, o pune inconștient în ecuația

simplității de neînțeles, de neacceptat pentru că nesprijinindu-se pe artificiile subtilității. De revelație se slujește și nebunul mistic, ca argument irefutabil, atâta doar că revelația lui nu e de bon ton: fie jignește morala obștei, prin extravaganță, fie, în insolitul ei, trezește interesul enoriașilor, care, știm bine, rumegă în subconștient entuziasmul sectar al prospețimii pentru orice nou Adevăr.

Divinul nu cred că se „supără", așa cum pretind și o fac turiferarii ordinii religioase. Ereticul, revoluționar în templu după modelul christic, va fi însă redus la tăcere întotdeauna: istoria nu se repetă în afara garanțiilor divine, nu *trebuie* să se repete; în religie anarhia nu își are locul, religia înseamnă *disciplină*. Nu știm dacă Divinul este sau nu disciplinat, cert e că atunci când un om se ridică în numele Lui o face îndreptățit crezându-se de Binele suprem pe care îl invocă un asemenea gest. Dar binele e una, iar „supremul" o noțiune pentru care numai nebunul se face frate fanatic cu Adevărul.

MARȚI, 16

Astfel încât „transfigurat", incapabil să își stăvilească avântul revelat, ereticul alunecă pe panta experimentului aberant, unde omenescul, atât de necesar Divinului, devine un fel de îngeresc schizofrenic, cu manifestări simptomatice. De ce? Pentru că nu există *ieșire* din problema divină, așa cum o ridică nebunul mistic, care confundă *soluția* divină cu problema omului. Și pentru că, în realitate, Divinul *nu* este o problemă. Dar nimeni nu va reuși

să îl facă să priceapă că la baza tuturor „revelațiilor" care ne-au creat religiile stă revelația *reală* și unică a faptului că Divinul ni se arată, ni se vorbește pe sine ori ni se inspiră – și că o va face ori de câte ori va fi nevoie, pentru ca până la urmă să avem dialogul necesar și formula optimă de a-l purta. Nebunul mistic este un caz eșuat în lanțul acestor tentative, chiar dacă în sine omul acesta pare mai câștigat în mister decât Theilard de Chardin.

SÂMBĂTĂ, 20

Momentul închipuirii desăvârșite, al „revelației", trebuie că îl aruncă pe alienatul mistic într-un ocean de libertate atât de intens și de neformulat, încât numai tabloul omului gol zburând paradisiac pe cerul senin l-ar putea descrie. Din momentul acela nimic nu își mai poate justifica existența în afara înțelesului care i-a explodat în minte alesului. Omul însă nu știe să fructifice un asemenea capital de libertate altfel decât stârnit de generozitatea apostolatului, efort prin care mințile unor indivizi placizi pot fi deturnate către sibilinice călătorii eliberatoare. Mesajul este același, întotdeauna: eu vă spun Adevărul, care pe mine m-a străfulgerat; eu nu am cum să vi-l deslușesc, așa că vouă nu vă rămâne decât să acceptați absurdul vorbelor mele, a căror promisiune vă va lăsa iluzia libertății ca pe o fericire inutilă, pentru că regretabilă fără drept de apel în lumea „de sub ceresc". Slăbiciunea discipolilor va găsi întotdeauna fărâma de logică prin care să își justifice adeziunea la elucubrațiile alesului fulgerat de Divin.

Pentru că ceea ce promite revelația nebunului este *morala* omului fără început și sfârșit, comportamentul îngerului, dematerializarea prin delir, cu trup fantomatic, purificat în mod automat – și automatic – prin demență, drumul cel mai sigur spre inocență.

Nu inocența ni se pare însă că ar putea caracteriza Divinul inspirator, această stare de deficiență amuzantă înaintea maturizării în șarpele instruit și alunecos care devine adultul. Dar pentru nebunul mistic inocența, punctul maxim al vârstei lui spirituale, este unitatea de măsură a divinității, așa cum legile universului pentru Stephen Hawking. Astfel încât modelul revelat în mintea sceleratului nu poate fi decât el însuși, nebunul *ideal* descris în presupusa viziune a lui Dumnezeu, pur, exemplar, cu tentă angelică: povestea deviaționistului recitată cu voce divină, în pacea siestei.

LUNI, 22

Motivațiile celor vizitați de revelație se orientază îndeobște către înfrângerea unei vini originare prin inculparea speciei, care murdărește ochiul divin; cu alte cuvinte, însănătoșirea morală a nemului omenesc nu se poate face decât prin negarea omului – ceea ce poartă însă către negarea Divinului și are drept corolar inventarea unui zeu pe măsura ignoranței profetului; un zeu cu existență foarte scurtă, retezată de stupefacții fără milă.

Ceeea ce ignoră nebunul mistic este varietatea direcțiilor în care se manifestă Divinul, fiindcă nici vorbă de

metafizică, de matematică etc. în mintea alesului. Prin faptul că totul se reduce la o viziune morală de tip tribal, cu sens curativ, paradoxul face că alienatul astfel revelat se încolonează în șirul renovatorilor speciei pe cale mistică și religioasă, care, decretați ca întregi la cap, și-au lăsat amprenta în istorie. Și uneori se face chiar reprezentantul neașteptat al acestora, grație iresponsabilității care îi dă libertatea să afirme și să întreprindă ceea ce, din bun simț, iluștrii lui înaintași nu au îndrăznit.

Această referință îi este fatală: în numele celebrilor înaintași, ereticul nostru cu mințile rătăcite de revelații va fi umilit, bătut, anihilat, trecut în registrul comic al dialogului omenesc cu Divinul, ca un Iisus à rebours, de către chiar unșii lui Hristos. Peste timp, citind cronicile acestor fericiți cu destin de înger hăituit, nu îți poți disimula admirația: incoerența și absurdul, efecte inspirate de lașitatea epocii, erezia, care pe Dumnezeu nu știu de ce l-ar deranja, uneori imoralitatea sau pur și simplu schizofrenia, toate acestea dispar lăsând în lumină esența gestului, aspirația de a fi *altceva* decât om – și sprijin în încercarea de față, poate că nebunul mistic o știe, nu poate veni de la semenii noștri.

MIERCURI, 24

Începutul secolului al XIX-lea pululează de secte religioase în Rusia. Documentele procesului intentat de autorități unui anume Șișkin, membru de frunte al sectei *Negatorilor* (care neagă totul: Dumnezeu, diavol, cer,

infern, proprietate, legi, religie, mariaj, familie etc.), relatează următoarea conversație între judecător și împricinat:

„— Religia?

— Nu am.

— Atunci în ce zeu crezi tu?

— În nici un fel de zeu. Dumnezeul vostru, ca și diavolul, sunt ai voștri, pentru că voi i-ați creat. Sunt ai voștri, ca și țarul, popii și funcționarii."

Un procuror care inspecta una din închisorile din Siberia ne oferă detalii în legătură cu un anume Rojnov, *negator* convins:

„— Cum te cheamă?

— Pe mine nu mă cheamă, pe tine te cheamă…"

Furios, procurorul ordonă ca insolentul să fie biciuit. Țăranul continuă însă, parcă nepăsător, să filozofeze:

„— Spune adevărul, nenorocitule!

— Caută-l tu, că tu ai nevoie de el. Adevărul meu, eu îl păstrez pentru mine."

(Jean Finot, *Sfinți, inițiați și posedați ai timpurilor moderne*, Bibliothèque Charpentier, 1918.)

Adepții sectei *Sutaievțki* (*Fiii lui Dumnezeu*, Dumnezeu fiind Sutaiev însuși) iau în derâdere preoții, icoanele, serviciul militar și propovăduiesc viața deplină în comun. Fondată în 1880 de un muncitor din Tver, secta s-a bucurat în epocă de o celebritate reală. Însuși contele Tolstoi îl primește cu brațele deschise pe Sutaiev, șeful sectei, care bătea satele cu piciorul ca să-și propovăduiască revelațiile. *Fiii lui Dumnezeu* considerau că oamenii sunt

propriii lor zei; cum divinitatea se manifestă în și prin aproapele nostru ca în noi înșine, este suficient să închinăm rugăciuni vecinilor, de pildă; astfel, pe lume sunt atâția Hristoși câți oameni trăiesc, și tot atâtea Fecioare câte femei sunt. *Fiii lui Dumnezeu* și-au aflat doctrina la poalele unui deal, unde Sutaiev se refugiase ca să lupte împotriva Antichristului; acolo i s-a arătat Dumnezeu și i-a spus: „Adevărul și divinitatea se află în conștiința voastră. Nu beți și nu vă căsătoriți…“ Etc.

Țăranul Atanase Konokalov pune pe picioare faimoasa sectă a *Vânzătorilor de paradis* (*Raiskie Kommersanti*). Ajutat de fiul său Andrei, Atanase și-a manifestat revelațiile din 1885 până în 1892, iertând păcatele în schimbul unei mici „ofrande în bani“. „Trebuie să ne grăbim, spunea prealuminatul, timpul ne presează și nu mai sunt prea multe locuri în Rai.“ Care locuri sunt de două feluri: la zece ruble cele care îți dau dreptul la propria sofa celestă, la cinci ruble celelalte, pentru nenorociții care vor sta veșnic pe taburet… Să mai spunem că marele Konovalov opera în compania a două fete bătrâne și că ritualul „ofrandei“ se desfășura în felul următor: cumpărătorul de locuri în paradis lăsa banii la picioarele iluminatului, acesta îi înhăța cu dinții, îi punea pe masă, și abia după aceea fiul Andrei îi lua și îi băga în buzunarul sfântului. (*Obozrienie Raskola*, 1893, pag. 79, ediție autorizată de cenzorul ecleziastic Diatcenko…)

Molokanii, sau *Băutorii de lapte*, formau o sectă de țărani impresionați de venirea pe lume a lui Napoleon.

Pentru ei, un om care împlinise atâtea fapte de vitejie nu putea fi decât un trimis al lui Dumnezeu; așadar misiunea lui era aceea de a recuceri tronul lui David și astfel de a pune capăt suferinței pe pământ. Bucuria fu mare în rândul *Băutorilor de lapte*, astfel încât au hotărât să trimită cinci *molokani* ca să îl salute. Și iată că cinci bătrâni venerbili, îmbrăcați în veșminte albe, pleacă în căutarea lui Napoleon. Din nefericire, împăratul părăsise Rusia în 1812, lucru pe care ei nu îl știau, astfel încât nobila lor misiune se termină pe malurile Vistulei, unde sunt arestați și trimiși la ocnă. Legenda însă continuă între zidurile reci ale închisorii: în ziua în care Napoelon a intrat în Rusia, o stea s-a arătat pe cer ca la nașterea lui Hristos; mai târziu, fiindcă un om ca Napoelon nu poate muri, împăratul a venit din insula Sfânta Elena și s-a stabilit în Rusia, în ținutul Irkuțk; o furtună uriașă va sfâșia cândva cerurile și Napoleon se va înfățișa ca șeful suprem al tuturor slavilor, înconjurat de îngeri… (William Hepworth Dixon, *Holy earth*, 1870.)

Noiembrie

SÂMBĂTĂ, 3

Asselineau și Nadar, prieteni buni cu Baudelaire, rămân surprinși când îl remarcă la Luvru pe marele dandy stând gânditor în fața unui tablou care înfățișa un centaur. Discreți, cei doi evită să îl deranjeze din contemplație; dar, curioși după cum le era felul, se întorc după o oră în locul respectiv, unde Baudelaire privea împietrit același tablou. „Ei, bine, Baudelaire, s-ar zice că te uiți la centaurul ăsta de mai bine de o oră. E chiar atât de interesant?“ îl întreabă Asselineau. „Da, vine răspunsul, stau aici de două ore și o să vin și mâine să mă uit la tabloul ăsta. Pentru că mă chinui să înțeleg cum naiba face un centaur să se șteargă la fund.“ (În Maurice Martin du Gard, *Les Mémorables* – „Nadar le fils me parle de Charles Baudelaire“.)

MARȚI, 13

Efortul sălbatic al animalului în libertate se transferă cu subtilitate în sălbăticia verbală a mamiferului cuvântător, aflat în progresie geometrică spre rafinamentul megalomaniei genetice, unde stă ascuns cultul nemuririi

materiale – ideal al sălbăticiei universale, care face nenorocul Vieții. Mi s-ar putea reproșa că Viața nu visează la civilizații, la ecografiile metastazei. Dar aș da un răspuns vulgar.

*

Ai fi de naivitatea celui care mare lucru nu va înțelege până la sfârșit, dacă ai da vreun înțeles cuvântului libertate ori dacă l-ai lua cumva în serios. Libertatea nu are sens decât dacă vrei să faci cunoștință cu neantul.

*

— Visezi?
— Ce să fac, să accept *altfel* că nu sunt om?

SÂMBĂTĂ, 17

Ghinionul omului este că spiritul îi funcționează, zicem noi, liber; de fapt aleatoriu, ca în mecanica cuantică – în realitate *întâmplător*, ceea ce concentrează la modul fatal efortul gândirii mai ales către inutilitatea morală, și prin urmare spre fundătură. Iar fundătura gândirii este întoarcerea spiritului împotriva lui însuși, autoanihilarea în prostie, revenirea la îndobitocire ca formulă secretă de ~~subzistență a vieții~~.

*

La urma urmei, *spiritul* este cel care definește imperfecțiunea omului – și nu viața, faptul că omul trăiește, este viu. Cine crede că animalul este imperfect să îi adauge

spirit, să îl umanizeze dându-i gândire, vorbă; abia atunci va realiza că nici un demiurg nu este spiritual, fiindcă nu se poate reduce pe sine la inexplicabil, la eșec.

MIERCURI, 21

Cu cine stăteam de vorbă în vis, ieri după-amiază, dormind pe canapea și privindu-mă pe mine însumi dintr-un colț al camerei, ascuns în umbră?

„— Toți mi-au cerut bani ca să mă publice, nimeni nu a considerat că ceea ce scriu ar fi important. Își ascundeau neîncrederea, prejudecățile, calculele triviale, transparente, cu rânjete condescendente, împănate cu penibile ocoluri retorice, de parcă ar fi urmat să se compromită iremediabil. Mă umileau fără să știe de ce, fără curajul de a-mi arunca în față neîncrederea, dacă nu argumentele necesare, în vreme ce publicau o grămadă de alții ca mine, aspiranți la confuzia literară, nici mai buni, nici mai slabi, aidoma cu toții. Ceva am dat în schimb pentru fiecare carte pe care au catadicsit să mi-o publice – cu greșeli de tipar, nenumărate, pe o hârtie mizerabilă, în total dispreț, poate fiindcă nu voiam să cânt o ideologie literară oarecare, tributară importului sau otrăvită de vulgaritate. Că m-am lăsat înghițit de meschinărie, am greșit. Ce trebuia să fac? Voiam să supraviețuiesc, fie și împotriva destinului meu. Nu prezentam garanție pentru un «viitor» literar pe care ei îl «construiau», nu simțeau în mine acolitul. Mi-au distrus tinerețea.

— Dacă ți-au distrus tinerețea înseamnă că totul e OK. Abia acum te poți gândi la tine însuți, cel care ești *acum*. Dacă a mai rămas ceva din tine după atâta înverșunare.

— Așa e. Simt însă că nu mi-am spus ultimul cuvânt. Încă nu mi-am încheiat socotelile cu ei. Trebuie măcar să îi lovesc, dacă nu pot să îi distrug.

— Ai vreun plan? Scrie o carte despre ratare.

— Despre ratare? Ești nebun. Mă disprețuiești?

— Uite ce e, ratarea este un subiect complex… Iar tu ești un idiot la fel de complex. Poate că ai nevoie de o femeie tânără.

— Și până unde poți minți o femeie tânără?… Nu, nu am nici un plan și asta mă scoate din minți. Ură am cât cuprinde, însă nu știu cum să o folosesc.

— Ei, nu știi. Ura nu e subtilă, dar te inspiră, îți dă forță, îți deschide orizonturi. Într-o confruntare ura ține loc de adevăr. Ura, iată soluția.

— Mizerabilule! Mizerabil inspirat!"

Ce a urmat, numai cel care stătea ascuns în colțul umbros al camerei v-ar putea spune – dacă aș ști în vreun fel cine e, cine era.

MARȚI, 27

Mă întreb din ce în ce mai sumbru cum voi sfârși: în mizerie, alcoolic sau cu mințile rătăcite… Nu am înțeles niciodată că oamenii trăiesc într-o cultură *colectivă*, și că a ține cu inconștiență să gândești de pildă ca un grec antic la Vaslui sau aiurea pe la noi, înseamnă pur și simplu să mergi printre oameni *cu spatele*, să-i vezi cum se duc, cum te părăsesc. Voi sfârși, deci, privind astfel în confirmarea faptului că nu știu încotro se duc, dacă pleacă sau vin…

*

Nu îmi fac nici o iluzie în privința faptului că ar interesa pe cineva ce scriu ori că, dacă asta s-ar întâmpla, m-ar băga în seamă cei care decid cine trebuie să stea în rafturile bibliotecilor publice și cine nu. Mă doare însă că voi sfârși ~~printre rataţi,~~ pentru care, postum, nimic nu mai are vreo importanță… Ne-am obișnuit, din păcate, să fim democrați cu morții.

*

Petrecere la bătrânul doctor B., faimos altădată în Africa prin gesturile sale umanitare. V. Mudimbe, filozof, romancier, critic literar congolez, predă la Stanford „reinventarea Africii". Doctorul B. ne face cunoștință, golim câteva pahare împreună. La despărțire îi împărtășesc doctorului impresia de tristețe gravă pe care o resimt în prezența profesorului Mudimbe. „A, nu știai? Divorțează. E drept că își cam bate nevasta, dar orice african pătimaș își exprimă sentimentele în felul ăsta. El însă nu o bate pentru că ea l-ar înșela sau că ar fi orbit de gelozie… Nici vorbă. E convins că îi face farmece, că îi întunecă mintea cu vrăji sofisticate, ca să-l împiedice să le dezvăluie studenților secretele Africii. Oricât de sus ai ajunge în ierarhiile elitei, rădăcinile te prind din urmă", a conchis doctorul. „Credeți că va reuși până la urmă?" „Cine? Mai bine zis, care dintre ei?" mi-a răspuns cu un zâmbet malițios.

MIERCURI, 28

„Tristețea inerentă a vieții", la care Schelling concede cu resemnare în faimosul, desuetul și deprimantul lui text

Cercetări filozofice asupra esenței libertății umane vine, desigur, din ceea ce natura ține cu înverșunare *ascuns* și nu va dezvălui niciodată omului. Ultimul refugiu al prefetei alcătuiri nu se poate livra cu naivitate haosului spiritual, pe care același Schelling îl considera „fondator" divin al lumii, „voință creatoare" a cosmosului. „Voința" naturii însă, de a rezista în fața dansului plin de promisiuni al spiritului, împopoțonează pana gânditorului cu melancolicul suspin care decretează „tristețea inerentă a vieții"… Nu vom înțelege până la sfârșit că haosul este starea finală, și nu de început, starea clarificării zadarnice, de după *epuizare*.

Decembrie

LUNI, 10

În orizontul găurii negre, spun astrofizicienii, timpul încetează să mai existe, însă *informația* a ceea ce dispare nu se pierde, rămâne în acel orizont fără timp. Informația. Deocamdată este o ipoteză – și asta îi împinge pe savanții cu mai puține prejudecăți să afirme că universul întreg este o astfel de acumulare de informație depozitată în orizontul întunecat al găurilor negre, deci că universul întreg ar fi o *iluzie*. Dacă viața a fost programată de această informație nesfârșită, atunci finalitatea ei va fi să colmateze aceste găuri negre, pentru a instaura o dată pentru totdeauna iluzia ca discernământ fundamental împotriva contradicției care face minunea perversă a tuturor legilor din universul acesta.

*

Niciodată nu am fost mai spiritual ca astăzi, când absolut nici o idee nu mi-a trecut prin cap, dar am privit ore în șir un biftec care mă *gândea*.

MIERCURI, 12

Mi-l amintesc pe plutonierul Muscă, înalt și de o tâmpenie candidă. Nu mai știu cum l-am cunoscut, dar ținea cu orice preț să îmi publice versurile la Humanitas. Era prin 1997, așa că m-am lăsat târât de Muscă pe scările importantei edituri, unde el a intrat cu manuscrisul meu direct în biroul secretarului de redacție, lăsându-mă în hol. Din același birou, perplex și amuzat, a ieșit Vlad Zografi, s-a apropiat de mine și a început să mă descoasă cu interesul pe care îl ai față de țicniții predispuși la visare. „Noi nu publicăm poezie aici, știu că mi-a spus, dar prietenul tău, plutonierul-poet, e un tip foarte interesant. O să îi reține numele, sau pseudonimul… Claudiu Soare… Frumos." Apoi l-am văzut pe Muscă părăsind furtunos biroul cu pricina, îmbujorat, în transă, și fără să îmi acorde nici cea mai mică atenție a luat-o la fugă pe scări în jos. Nu l-am mai întâlnit de atunci, dar mă întreb adesea câți îmi spun pe nume când văd chipul radios și tâmp al plutonierului Muscă.

JOI, 13

Democrația, religia viitorului, predicată în templul media de profeții politici, economici și culturali, va avea, bineînțeles, destinul tuturor religiilor – plus martirii furioși sau angelici care vor crede într-o alternativă, desigur, la fel de falimentară. În momentul în care democrația va deveni de nesuportat, iar morala ei subiect de predilecție al atrocității, va dispărea brusc ceea ce ne-a salvat până acum: *dialogul*. „Templul" va deveni un focar de

absurdități, iar metropolele vor fi bântuite de alienați cu subconștientul pe buze, de vicioși debili care vor încarna rațiunea, rezonabilul, de filozofia smiorcăielii și a deriziunii predicată de tot felul de schizofrenici… Lipsit de violență în urma excesului de civilizație democratică, individul va prefera *nebunia*. Civilizațiile care ne-au precedat s-au prăbușit și ele în urma nebuniei, însă a nebuniei *unora*; a noastră va închide bucla desăvârșindu-se într-o nebunie a maselor, dacă nu a tuturor. Oricât ar părea de absurd, nebunia, cu neputință de reprimat până la sfârșit, ne va salva. Rămâne de văzut pe câți dintre noi și în ce scop.

*

Filozofia, teologia, psihologia, literatura, muzica, artele… uriașul efort de a spulbera *confuzia*, principiu spiritual de căpătâi al omului. Dacă am clarifica-o, am rămâne pentru totdeauna perplecși.

DUMINICĂ, 16

Impostorii de duzină sunt mai inocenți decât ticăloșii, desigur; mai devreme sau mai târziu demascați, îi vedem întorcându-se în anonimatul de care au fugit, acoperiți de rușine sau trâmbițându-și gloriola în mahala și prin cârciumi. Celebritatea consacră însă impostori pe care îi luăm în serios cu temenele și cărora le dedicăm studii erudite, le alcătuim biografia și mai ales *bibliografia*.

Ce neajuns ne împinge să vrem să fim celebri, știind că ceilalți ne vor acorda statutul acesta? Dincolo de răs-

plata pecuniară, pe care impostorul de duzină o caută, în general cu îndârjire, de unde setea darwiniană de a ieși în față – acum, când mutațiile genetice nu se mai produc? Nu mai avem de luptat cu nici o specie care ne-ar putea concura în vreun fel, nu mai suntem la cheremul meteorologiei, care ne asasina cândva cu voluptate, și nu ne mai ucidem unii pe alții ca să ocupăm teritoriul cel mai fertil. Și atunci de ce ținem cu tot dinadinsul să ne impunem într-un element, *spiritualul*, care nu comportă ierarhii, sclavi și suverani?

Aș putea opina că specia vorbitoare se ameliorează astfel până la paradisul în care toți membrii ei ar dobândi același nivel spiritual, pentru că altfel paradisul acesta nu ar fi posibil. Aș mai putea spune că nu avem altă alternativă, din moment ce intelectul a devenit arma cea mai redutabilă împotriva catastrofelor pe care suntem, desigur, în stare să le punem în practică împotriva speciei. M-aș mulțumi însă cu o soluție facilă. Și atunci mă gândesc că, neavând alt adversar mai de temut decât noi înșine, a fi un mic cineva în insesizabilul element al spiritualului, dincolo de faptul că lucrul acesta exclude în om orice gând de impostură, fiindcă beneficiar *oficial* al spiritului exprimat, ar fi totuna cu a te proiecta în postura de stăpân imaginar al legilor care ne guvernează cu subtilitate existența. Nu în teritoriul acesta se va muta cândva spectacolul luptei pentru putere – ca unul dintre noi să vrea să fie președintele galaxiei, al universului întreg?

Literatura a născut politica, și astfel confruntarea pentru a fi stăpân peste oameni. Setea de glorie intelectuală, care

se manifestă mai cu seamă în rândul mânuitorilor de cuvinte, stârnește genul acesta de impostură care poartă drept țel puterea asupra oamenilor. Democrația a creat în societate impostorul care se slujește de intelectualul celebru pentru a pune mâna pe putere. Și se impune impostorul care își perfecționează mai abitir arta manipulării. De aici și până la a te considera apt să fii stăpânul lumii drumul e scurt. Dar ca să fii președintele universului trebuie mai întâi să fii stăpânul elementului spiritual. Și pentru că lucrul acesta va fi imposibil până la sfârșit, nu îți rămâne decât să te mulțumești cu titlul de cel mai de seamă impostor din univers.

LUNI, 17

„La finele primului trimestru petrecut la Cambridge – povestește Russell în *Portrets of Memory* –, Wittgenstein a venit la mine și m-a întrebat franc: «Ați fi drăguț să-mi spuneți, vă rog, dacă sunt sau nu idiot? Pentru că, dacă sunt idiot, o să mă fac aeronaut… În caz contrar, voi fi cu siguranță un bun filozof.»"

*

Voi descifra cândva auspiciile sub care viața mi se va fi scurs. Nu mă îndoiesc că voi resimți o imensă surpriză: nimic din ce voi fi crezut că s-a fundamentat pe vocația și pe idealurile mele nu va fi fost. Revelația existenței mele va fi aceea de a realiza, cu cearcăne atrabilare, că m-am purtat în ficțiune, și că destinul meu real își va fi împlinit simplitatea exactă asamblând în conștiință, în memoria

mea, episoade inexistente, așadar lucrând fără știrea mea la o creatură paralelă, și poate adevărată… Îți dai seama în felul acesta că și iluziile îți sunt mânate de necesitatea perfecțiunii, și că a le desăvârși ține tot de universala dorință de a sfârși în sfințenia mistificării. Abia după ce voi fi reușit să smulg misterului semnele care mi-au prevestit mersul vieții voi avea, în sfârșit, dovada irefutabilă a intuițiilor care m-au purtat până la moarte – și care nu vor fi avut nimic de a face cu ceea ce îndeobște numim *omenesc*.

MIERCURI, 19

În omilia lui de Crăciun, popa din Scăieni, de unde mă trag, își surprinde enoriașii întrebându-i sec: „Știți cine a fost Robert Kennedy?“ „Președintele Statelor Unite“, răspunde timid un bătrân, după câteva clipe de liniște stânjenitoare. „Așa e“, continuă preotul. „Dar știți ce a zis el? A zis așa: să nu vă întrebați ce poate face America pentru voi, ci mai degrabă ce puteți face voi pentru America. Așa vă zic și eu vouă: să nu vă întrebați ce poate face biserica pentru voi, mai bine ce puteți face voi pentru biserică.“ *Dementia cepit amantem deorum*.

2013

Știu că Dumnezeu nu vreau ca eu să scriu,
dar trebuie să o fac.

Kafka

Ianuarie

LUNI, 7

Fie universul poartă încă de la „naștere“ toate elementele necesare apariției omului, deci suntem aici în mod firesc (argumentul antropic slab), fie sensul, finalitatea cosmosului sunt omul însuși (argumentul entropic forte). Nimeni, de fapt, nu se întreabă dacă moartea omului este o problemă – și dacă așa stau lucrurile, atunci universul nu are nici o legătură cu apariția omului; altminteri, la nivel cosmic, între om și globulele roșii din sângele care îi curge prin vene nu ar fi decât o „diferență de grad“, cum ar fi zis Eliade. Visăm la alte lumi, scriem romane, facem artă și inventăm mașini sofisticate fiindcă murim; ținem cu orice preț să cunoaștem secretele acestui univers pentru că murim. Miracolul omului nu este fapta de vitejie a cosmosului, e ceea ce a fost lăsat, *uitat* aici, iată de ce nimic nu ni se pare mai neîndreptățit decât faptul că murim. În raport cu acest miracol (deși decepționant), universul nu reprezintă altceva decât o sălbăticie atomică stăpânită de indiferență. Dacă nu ar fi fost așa, miracolul nu ar fi pretextat aprinderea acestei pâlpâiri de neant artificial.

*

Aristotel, un autor pe care nu îl vei mai putea cita cu seriozitate după ce vei fi ieșit de pe internet.

SÂMBĂTĂ, 12

Urbanitatea excesivă, marile metropole, punctul culminant al oricărei civilizații înaintea imploziei, a stingerii opulente în impulsul de a consuma tot, natura, energia tuturor lucrurilor și a făpturilor de pe pământ, și defularea monstruoasă în așa-zisa cultură pe care o „creează", deșeu regretabil, pe care îl lasă în urmă ca pe o vanitoasă eliberare, pentru ca milioanele de indivizi îngrămădiți în aceste bube puroind de „progresul" care confiscă viitorul să aibă iluzia vieții pe care ar fi putut-o trăi dacă această manifestare a vocației de sinucidere colectivă nu ar fi existat.

*

Dacă am putea să ne dăm afară unii pe alții din *lume*… Ar ezita cineva să o facă? Faptul că *există* ne îndreptățește la tot și la toate, orice alt argument este inutil.

MARȚI, 15

Satan conduit le bal (Georges-Anquetil, 1925) ar ocupa un loc de căpătâi în rafturile unei ipotetici biblioteci a cărților bizare pe care specia le-a produs, altminteri cu mult mai numeroase decât celelalte, cărțile în care ne confirmăm unii pe alții și împreună teroarea morală în

numele căreia au fost scrise. „Demnă reîncarnare a lui Don Quijote și a lui Cyrano“, cum se definește singur, Georges-Anquetil izbucnește, spre finalul opului: „Sunteți liberi, așadar, să fiți egoiști, invidioși, cruzi, desfrânați, ba chiar asasini. Eu am decis să dispar din viața asta pentru că sunt convins de adevărul reîncarnării și de efectele *morale* (s.n. – Cl. S.) incontestabile ale acestei doctrine.“ Efectele ireversibile ale frustrării și răzbunarea prin sentință divină, halucinațiile reîncarnării, doctrină a batjocoririi omului… cu adevărat Fiul *moral* al Omului este acest „Satan“ care „animă balul“ și care „își dă viața ca iarăși s-o ia“, cu sila, după cum vor, de fapt, dansatorii.

*

La telefon vocea unui vecin altminteri calm, corect, „la locul lui“: „Nu aveți să-mi împrumutați un bidon de benzină?“ „La ce vă trebuie?“ răspund mirat de vocea jugulată care mă interpelează astfel. „Aș vrea să îi dau foc soției mele“, vine foarte edulcorată replica lui. După care închide. I-am văzut a doua zi ciripind fericiți în timp ce se urcau în mașină. El își lansa un op pe tema „salvării planetei“. M-a zărit la fereastră și m-a salutat ridicând un deget pe jumătate amenințător, cerându-mi parcă să nu uit ceea ce m-a rugat el la telefon cu o zi înainte și cu maximă *seriozitate*.

MARȚI, 22

Îndrăznește să te revolți împotriva Bisericii, ar fi în stare să te dea afară și din Hristos. Uite cum ne întoarcem la timpul care îl chema pe Hristos, așteptându-l în același

timp pe Mesia, care să ne pună le punct o dată pentru totdeauna.

*

Sunt omul care vrea să trăiască fără să existe.

JOI, 24

„La început a fost vorbirea…“ Așa începe Evanghelia lui Ioan în traducerea lui Claude Tresmontant (care toată viața a susținut că Sfintele Scripturi au fost scrise mai întâi în ebraică și abia apoi traduse în greacă). „La început a fost vorbirea“, și nu cuvântul, își justifică Tresmontant alegerea; cuvântul este rezultatul mort al vorbirii, act prin care creezi lumea în clipă, în afara timpului… Numai că, înainte de a o putea spune, ar trebui poate să credem că la început va fi fost *tăcerea*, deschidere ireversibilă și fără sfârșit a tuturor posibilităților de a face din sine un altul fără întoarcere, nevoit să *nu* își suporte singurătatea și în realitate incapabil de tăcere; care iată că nu se repetă.

*

Să trăiești pur și simplu profintând de cele materiale ale vieții… Nu este acesta rolul esențial al materiei, de a se supune, de a sluji?

VINERI, 25

Niciodată aculturat ca excepție (desigur), *normalul* se îngrijește deja de cimitirul iluziilor noastre – și e de

neînțeles cum iluzia, această idee în care ne bucurăm de singura eternitate care ne este permisă, a devenit un fel de excrement *normal* al plictisului, în extazul urban de zi cu zi.

DUMINICĂ, 27

Am debutat literar în defuncta revistă *Astra*, din Brașov. Pe atunci, în 1985, părea interesantă, se înscria cu brio în verbiajul confuz al culturii anilor '80 – dar cum putea fi altfel pentru mine, care citeam autorii de pe rafturile Bibliotecii Județene din Buzău în ordine *alfabetică*… Astfel încurajat, am postat câteva poezii pe adresa *României literare*, unde corespondența cu aspiranții provinciali era ținută de Geo Dumitrescu. „Așa că, se încheia răspunsul ilustrului poet, mai bine căutați o crevasă adâncă și aruncați-vă în ea cu capul în jos." Sublim. Asta fac, dragă Geo Dumitrescu, de douăzeci și cinci de ani. Însă abia când o să ajung să mă zdrobesc de fundul prăpastiei îmi voi da seama că e prea târziu. Și că miezul fierbine, interzis, al literaturii ascunde, în realitate, capriciile unui somn profund, care visează cuvintele.

Februarie

SÂMBĂTĂ, 2

Nu știu cum o să rezist până la capăt în situația comică în care mă găsesc: străin de orice mediu literar, la țară, printre normanzi cu fața roșie de calvados, cam bădărani; puținele cunoștințe pe care le am ridică ușor sprânceana și cu oarecare jenă… „Scriitor român?!…“ Același lucru se întâmpla și în România, numai că lehamitea interlocutorului era dublată de dispreț. Dacă le-aș spune însă că tot ce fac este să privesc norii, mi-e teamă că va trebui să intru în detalii, ceea ce ar duce la același rezultat: jenă, lehamite… Nimeni nu suportă să primească lecții de neputință.

*

„Ar fi inutil să mai continuu aceste fragmente dacă aș crede cu adevărat că vom fi până la sfârșit singura generație de mamifere cuvântătoare pe pământ“ – i-am spus macacului speriat și înfometat care se înfrupta din gunoaie într-o emisiune TV despre inteligența animalelor.

MIERCURI, 6

Spre deosebire de profețiile Thorei, care prevesteau coșmarul universal, *economicul*, element care a confiscat toate eforturile profeției și care exclude miracolul sau cel puțin alternativa, clamează sus și tare *binele* speciei înscris în propriile-i rețete. Pe Ieremia, pe Isaiia sau pe Ilie nu îi putem învinui de șarlatanie, cum nici pe Ioan Botezătorul, purtători de mesaj mortuar, întotdeauna mai aproape de evidență decât promisiunile elixirului. Gândirea lor nu stă sub hipnoza nici unui „element", nu se face sluga nici unei dogme, este *dictată*, iar Divinul pare că își asumă răspunderea. Turiferarii modelelor economice ale ultimelor două veacuri nu gândesc însă decât sub amenințarea economicului, convinși că li se poate interzice această libertate. Dacă „elementul" dă greș, profeție la mintea cocoșului, clarvăzătorii lui vor tăcea mâlc și nu își vor mai exercita atât de prețioasa influență. Deocamdată însă asistăm în direct la ontologia patetică a unei imposibile lumi de mâine. Vor exista până la sfârșit indivizi care să inventeze astfel de „elemente", necesare, în optica lor, salvării speciei – cum au existat dintotdeauna, iar specia a fost obligată la inimaginabile eforturi spre a se debarasa de ei, spre a se *salva* de ei. Din nefericire, specia însăși ține astăzi cu înverșunare să se confirme ca rezultat (cu vise fericite) al economicului.

MIERCURI, 13

Câtă vreme au existat alții înaintea noastră, pretenția de a fi fericiți în afara clipei este absurdă. Abia ultimii

vor putea gusta din beatitudine, dar numai pentru că vor fi la fel de abrutizați ca și cei dintâi, care descopereau fericirea înainte de a se compromite gândind-o.

*

Refuz să mă mai gândesc la semenii mei ca la niște făpturi *mature*. Maturitatea este o himeră bolnavă de toate mâncărimile fanfaronadei și ale manipulării. Indiferent în fața cui mă găsesc, fie și pe stradă, resimt groaza supliciului: dacă deschide gura? Voi fi victima unui monstru inconștient, alcătuit din clișee, prejudecăți, viclenie infantilă, deșeuri de educație denotativă… Mass-media i-a luat în primire de mici copii și îi desăvârșește la „maturitate", de care nu se despart nici morți.

JOI, 14

Cu cât înaintez în vârstă, devine tot mai consistentă certitudinea că mulțimea de filozofi, scriitori, psihologi, politicieni, economiști, pictori, profesori etc. care umple epoca este lipsită de un Principiu în jurul căruia, gravitând, să poată descrie o orbită profundă și legitimă. La *ce* anume se raportează acești copii înflăcărați și naivi când gândesc? La istorie? La predecesorii pe care îi comentează, isterizați de revelații infantile? La conceptele inventate de-a lungul timpului din nevoia de a da consistență aparenței sau din hărnicie scolastică? Până unde poate urca această adolescență a mimetismului triumfalist, a descalificării adulatorii? Până la decretarea cu pompă a omului *evident*, fără umbre, gol, plat, incolor și stupid, în fine sătul de trecut

și pregătit o dată pentru totdeauna să instituie principiul *precauției* ca filozofie definitivă împotriva viitorului, a timpului însuși?

*

Cântecul guguștiucilor mă scoate din minți, ca de altfel ciripitul oricărei ale păsări, poate că de atâta paradis inconștient cât își închipuie sufletul meu păcălit de vânătoare – de vânătoarea de îngeri la care pleacă noapte de noapte cu pușca obrăzniciei, fluierând. Ce mi-ar spune psihanalistul despre obsesia aripilor, care în mintea mea a stârnit ideea că Ființa și-a scris *teologia* sofisticată și atât de fascinantă în cărțile celor trei H: Hegel, Husserl și Heidegger?

MIERCURI, 27

Rămân la părerea că lupingurile teoretice dezvoltate în jurul „complexului lui Oedip" sunt elaborate de mintea unui individ obsedat de complexul gloriei cu orice preț, ale cărei tulburări mistifică, uzând de un vocabular specializat, datele moralei și ale psihologiei medicale. Sexualitatea infantilă, monismul falic și alte asemenea „revelații" i se pare lui Freud că ne intermediază contradicțiile din conștiință luând drept reper absolut inconștientul, obscurul laborator de instincte în care ne stă închis fiecăruia „destinul". De acord, fiziologia naște în om scenariile animalului refulat, alienat de cuvânt, de raționament, însă mi se pare absurd, dacă nu sinistru, să reduci spiritualitatea individului la impulsurile organelor genitale. Julia Kristeva, în naivitatea ei, consideră că acest „complex al

lui Oedip" este, nici mai mult, nici mai puțin decât *universal*, de unde s-ar impune concluzia că susnumitul complex nu este o boală a unora, ci un element comportamental *obligatoriu* al tuturor. Claude Lévy-Strauss, care considera psihanaliza freudiană drept o „teorie fantezist-perversă", demonstrează clar că principiul de căpătâi în evoluția comunităților primitive a fost interdicția incestului, și nicidecum conflictul abscons suscitat de gelozia progeniturii față de tată ori de poftele carnale ale fiului privindu-și mama cu afecțiune. Or, să îți justifici pulsiunile tulburi cu argumentul teribil că un copil crește învăluit de mrejele unei sexualități tenebroase, că un copil *este* un ghem de pulsiuni sexuale, că le interpretează inconștient, că, altfel spus, coace un obligatoriu complot oedipian… numai șansa coerenței, a raționamentului tenace, a bagajului lingvistic necesar, condiții de căpătâi în propovăduirea acestui gen de găselnițe (și asta dintotdeauna) au făcut posibilă acceptarea acestei teorii. Dar nu poți, din simplu doctor de moravuri, să îți iei megalomania drept îndreptățire pentru a inventa „adevăruri" îndoielnice despre om, tot așa cum nu poți continua amalgamul freudian citind în paralel opuri contemporane despre chimia genetică, precum Julia Kristeva. Coborând el atât de adânc în abisul turmentat al făpturii omenești, până la urmă orbit a fost acest Freud de geniul instinctului și s-a lăsat păcălit de logica simplistă a primitivului refulat, astfel încât a tras concluzia că „așa e".

JOI, 28

La bacalaureat, în anii ’50, a venit cu lucrarea gata scrisă, în buzunar; copiase articolele importante din ultimele numere ale *Scânteii tineretului*; succesul a fost garantat. Mai târziu, invitat la bienala poetică de la Bruxelles, în 1968, face pe dracul în patru ca să plece: îi scrie lui Ceaușescu, Ceaușescu, surprins, îi răspunde afirmativ. Rămâne astfel în Occident, beneficiază de câteva burse la Vatican, pleacă în Spania împreună cu Vintilă Horia, se întoarce la Paris (se credea urmărit de oamenii lui Franco), unde se căsătorește cu preacucernica fiică a unui baron; soția îi moare după câțiva ani, copilul, handicapat mental, este internat într-un ospiciu. „Sunt ani buni de când nu l-am mai văzut; oricum, nici măcar nu știe cine sunt“, îmi spune cu amărăciune, acum, la șaptezeci și cinci de ani. În anii ’80 un anume bogătaș l-a închis într-un castel din Normandia ca să picteze. Expozițiile lui au făcut o oarecare vâlvă, până la urmă s-a întors la poezie. „E tot ce mi-a mai rămas“, îmi spune resemnat. Ultima decepție înaintea plecării.

*

Mi-e frică de faptul că, scriind astfel o viață pe care mai mult o gândesc decât o trăiesc, mă mint pe mine însumi cel necunoscut, din adânc; dar și de răfuiala pe care o voi avea cândva cu acel om care ar fi trebuit să fiu, dacă *el* ar fi știut într-adevăr cine sunt.

*

M-am ridicat din pat în toiul nopții ca să notez o idee despre amalgamul din care ne sunt construite frazele, ca

să nu zic gândurile. Satisfacția raționamentului sferic, dus la bun sfârșit cu acuratețe, pe abile scurtături logice sau cu ocoluri subtile, va fi întotdeauna subminată de fundătura obscură a unui oricât de insesizabil derapaj care schiloește mândrul edificiu. Acesta este punctul frivol în care toată seriozitatea efortului ne este deturnată și răsturnată către clarviziunea lipsei de articulație, către fanta deplină – pe care o ignorăm, fiindcă deschizându-se ca o poartă înspre *soluția* carenței din demonstrație. Micul adevăr căruia, închinându-i frazele noastre, i-am retezat fuga, își lasă în urmă semiluna, sfertul luminos al prezenței și sarcasmul. De la monstruozitatea logică ne va salva întotdeauna acest colț al ochiului vorbitor care alunecă fără excepție, preț de o infimă secundă, către ceea ce *nu* ar fi trebuit să rostească la modul *ideal*, ci degeaba…

Martie

SÂMBĂTĂ, 2

București. În drum spre spitalul „Cantacuzino", taximetristul s-a rătăcit, iar soția mea era pe punctul de a naște în mașină. Odată ajunși, ca să-și răscumpere gafa a sărit din taxi și a început să bată cu pumnii și cu picioarele în poarta spitalului. Furios și trezit din somn, portarul l-a luat gospodărește la înjurat, apoi au început să se scuipe prin fereastra gheretei… Când ni s-a născut al doilea copil, taximetristul a frânat la un metru de intrarea propriu-zisă în spital… și la câțiva centimetri de fruntea încruntată a unui boschetar care își petrecea coma alcoolică pe caldarâm. Îngrozit, m-am aplecat să mă uit sub mașină; nenorocitul continua să doarmă. Plin de solicitudine, taximetristul o prezentase deja infirmierelor pe soția mea. Voios de parcă el ar fi fost tatăl, m-a salutat cu entuziasm și, înainte să se instaleze la volan, l-a blagoslovit pe nefericitul boschetar cu un șut în fund. „Să nu uiți să-l citești pe Țuțea!" mi-a strigat cu asprime.

*

Vremurile în care oamenii se justificau după bunul plac (sau nu se justificau deloc) sunt de invidiat. Adevărate

cure de sănătate în confuzia „evoluției". Ne-am simțit însă obligați să progresăm, să ne *îmblânzim*. Uitați-vă în jur, toți se justifică de parcă ar purta în conștiință un întreg tribunal, cu o sete de corectitudine pe care numai amenințarea se pricepe să o insufle. Ai zice că se disculpă de sugestiile otrăvite ale unui eu care din naștere îi împinge să se muște unii pe alții, să-și injecteze aproapele cu venin; în realitate nu fac altceva decât să se justifice pentru mizeriile care nu le-au ieșit (concurența e dură, iar celălalt e întotdeauna mai canalie). Astfel încât presupusul tribunal din conștiință nu predică fanteziile corectitudinii, ci delirul autoconfirmării în fața unui eu autist, redus la horoscoape schizofrenice. Ai zice că se justifică, însă privindu-l cum vorbește pătimaș la telefon știi că de fapt îi e *frică* să îl ucidă pe celălalt; fiindcă îi e *frică* de celălalt, de când nu îi mai e frică de nimeni, strămoșul nostru divin.

*

Fiecare poartă în sine un eu nu pentru că i-ar fi (ontologic) necesar, ci pentru ca obligația vorbirii să aibă un sens. Ceva ne-a *obligat* să ne exteriorizăm facultatea de a gândi, ca să nu devenim nemuritori din punct de vedere spiritual. Și astfel am descoperit *timpul*, obligația fundamentală a tuturor lucrurilor. Cine însă poate spune „eu" în favoarea timpului?

VINERI, 8

Când am înțeles cu groază că spiritul funcționează în om *la întâmplare*, mi-am dat seama că el este cel sortit

să piară în universul ăsta și nu viața, care își poate inventa oricând un alt element în care să se exprime ca să supraviețuiască, să existe sub auspiciile *altei viziuni* asupra lumii decât cea în care trăim, contradictorie, eliminatorie.

SÂMBĂTĂ, 9

E frustrant, dar în română Cioran își pierde jumătate din subtilitate. Dacă ar fi scris în română tot ce a scris în franceză, ne-am fi mândrit cu el numai pe malurile Dunării. Vehicolul comercial al limbii franceze s-a impus în defavoarea incontinenței de idei, a masei filozofice – pe care intelectualul francez o citează mai ales când evantaiul limbii își lasă în urmă parfumul, subînțelesul, *poanta*. Cioran e sclipitor, e subțire, încântă prin fandare, are *le coup de Jarnac*… Rămas în limba română, stilul lui în *coup de massue* ar fi făcut din el un autor interesant și atât, care prin traducere ar fi căpătat o oarecare autoritate. Franceza însă și-a exportat prin Cioran pielea de șarpe, cameleonismul, despre care francezii cred că nu le aparține decât lor, dintr-o fudulie pe zi ce trece mai ridicolă. Autorul e important, însă doar atât, dacă nu vine de pe malurile Senei. Când a renunțat să mai scrie în română, Cioran a făcut-o nu numai pentru că româna nu l-ar exprima ori pentru că nu mai avea cale de întoarcere, dar a făcut-o și posedat de setea monstruoasă de a fi celebru, pe care moneda francezei știa că i-o poate ostoi. Nu e ca și cum ar fi trecut la altă religie… pe ascuns. Dincolo de situația fără ieșire în care se afla, performanța a prevalat, iar opera care a urmat a justificat această obsesie. Franceza e o limbă

cu dividende; româna, limbă introvertită, care aparent pulsează în gol, cu disperare, poate însă crea *metafizic* ceea ce franceza se chinuie cu atâta eleganță să *reducă* la futil, la suficiență. Efortul e mai ușor în franceză – și astfel mai aproape de celebritate.

*

Ani de zile am frecventat o tavernă unde mitomanul Moni Teșcuț, „gazetar", cum îi plăcea să se recomande (avea locul lui rezervat), venea zilnic în jurul orei 11; și după ce azvârlea către asistență un tunător „Hu! Hu! Hu! Ca la Rapid!", își începea delirul cu tentă politică și literară, într-un stil care nu admitea replică, dar stârnea hohote de râs sălbatice… Venea de la parlament, unde în fiecare dimineață lua micul dejun cu membrii cabinetului, pe care îi apostrofa strigându-le indignat: „Mii de bombe, canaliilor!"

VINERI, 15

Nu suport gândul că ar exista indivizi exemplari, profesioniști ai sublimului, abonați la posteritate, gen Thomas Mann, care stârnesc idolatrii în rândul nenumăraților naivi gata să li se închine. Nu *aprob* decât ~~proștii,~~ care *știu* că nu se mint pe ei înșiși.

*

Timpul uman este un timp neurologic, este reacția sceptică pe care viața din noi o secretă în momentul în care se vede dublată de *vorbire*, de această trezire paralelă

a celulelor. Ce altceva să frustreze viața mai dureros decât apetitul stupefiant al *răstălmăcirii* prin cuvânt? Animalul nu are nevoie de mântuire, numai vorbitorul o poartă în cârcă – dar lucrul acesta nu se poate petrece în timp, în timpul uman, neurologic, nici măcar la modul ironic. Dar cine își mai poate apropria într-atât viața, când credem că avem de spus *altceva*?

*

Exasperantul *eu*, de care nu mă pot dezbăra, îl reduc până la urmă la o simplă *necesitate logică*, transferabilă prin discurs, verificabilă numai biologic, programată a priori, în totală indiferență față de ipochimenul care se dă aici în spectacol.

DUMINICĂ, 24

Filozofia, „floarea gândirii", cum ar fi zis Mircea Florian, se subînțelege, a rămas ceva obscur între criteriile reușitei unei vieți; fiindcă ne împiedică să fim „curați ca porumbeii și vicleni precum șerpii", trebuie izolată în văgăunile subconștientului, ale inconștienței, să fertilizeze ca bălegarul retorica duplicitară a lui homo sapiens sapiens, care știe să mănânce friptura cu eleganță și delicatețe, fiindcă e cult, educat, iar filozofia, discretă până la mutenie, îl decivilizează, îl debranșează, îl sperie cum îi speria odinioară pe netoți acedia, care se ridica împotriva cuvântului fals, a bâlbâielii investite în eternitate.

MARȚI, 9

Sunt frustrat până în măduva oaselor, dar asta mă face să mă simt atât de în formă, încât rar mă gândesc că m-aș putea lua în serios cu adevărat. Grădinița literaturii e plină de copii care se smiorcăie după sânul educatoarelor. Ce farsă destinul meu cu nenoroc senzual.

*

Ce ți se întâmplă ție în singurătate li se întâmplă altora în literatură. Nu poți fi îndrăgostit de singurătate și în același timp împătimit de literatură; nu poți fi împătimit de singurătate și îndrăgostit de cuvânt, excitantul istoric al mamiferului tulburat. Cuvântul ucide singurătatea cu aceeași plăcere a fricii care o face să își viseze descendenții în tine.

*

Ca să înțelegem, în fine, „originea" omului, să mergem și să ne întindem lângă un cadavru aruncat în pielea goală, la morgă; și să dormim.

MARȚI, 16

Disperarea și-a făcut intrarea în manifestările noastre spirituale în același timp și în același loc cu *scrierea*, în Sumerul mesopotamian, și este contemporană cu ritualul confesiunii, al *spovedaniei* penitențiale. „Eu, câinele preamărind zeul, nu îi voi ascunde nimic…" este una din formulele introductive. Ce altceva să fi stârnit într-atât furia irațională a nefericitului care a scris Apocalipsa (împotriva

Babilonului), dacă nu această nefastă instaurare a *păcatului* în mintea omului, odată cu teologia care l-a împământenit și care astfel ni l-a lăsat ca pe o moștenire fatală?

*

Fără întoarcere, drumul omului își va cunoaște prea târziu începutul fără sfârșit.

DUMINICĂ, 21

Idei confuze exprimate cu multă claritate: fi una din definițiile epistemologiei contemporane.

*

În fragment nu te poți exprima cu milă decât dacă ții cu tot dinadinsul să-ți faci un nume ca impostor – care, din lipsă de stil, dacă nu de idee, înghite, apoi vomită duios, recunoscător, „mâncarea mestecată de altul", cum ar fi zis Schopenhauer în *Paralipomena*. Fragmentul sticlos, cu o mie de fețe tăioase, ca ale diamantului, își limpezește apele abia după ce își îneacă prada, ipochimenul plin de admirație față de înaintașii *de neocolit*.

*

De fapt, ceea ce îmi doresc mai mult și mai mult, conștient fiind de sfârșit, este nemurirea care ignoră obsesia împlinirii, a reușitei. Nimic mai schizofrenic decât să accepți să mori împlinit – sau, mai rău, fericit, dacă așa ceva ar fi posibil.

MARȚI, 23

De ani de zile auzindu-l întruna cum vorbește despre el însuși, *numai* despre el însuși, mi-am zis în cele din urmă că omul e cu adevărat preocupat de propria-i… mântuire; nu puteam să îl condamn la nesfârșit, să îi pun în cârcă tot timpul megalomania și alte forme de isterie suportabilă. Până când am realizat într-o zi că el, cel despre care vorbea cu incontinență, erau cei care îi vorbeau lui despre ei înșiși; era un simplu mitoman care ignora până și înțelesul cuvântului mântuire. I-am spus-o, m-a înjurat urât și de atunci nu l-am mai văzut. Și sincer îmi pare rău că am pierdut un prieten devotat, care nu dădea doi bani pe *onoare*.

*

Momentul culminant al filozofiei, care coincide cu efortul aproape ilizibil de a descrie modul în care funcționează gândirea, s-a spulberat în subtilități și abstracțiuni inumane, pe care doar matematica le mai perpetuează în descrierea materiei discrete. În elucidarea gândirii, matematica este și ea neputincioasă, și până la urmă stă ca paralizată alături de filozofie, care își contemplă dispariția cu discreție, cu iluzia datoriei împlinite că a lăsat în urmă un om stăpân pe sine însuși. Îi va rămâne matematicii sarcina ingrată de a justifica intelectul, care până la urmă va face lumea de nelocuit.

SÂMBĂTĂ, 27

Cum să-mi iert faptul că nu mi-am dat seama până acum de intenția bine disimulată a tuturor modelelor economice care se pretind motorul societății, și anume organizarea speciei după modelul sinistru al *mușuroiului de furnici*… Care secătuiesc totul în jur, dar nu pentru a se hrăni neapărat, ci pentru a crea surplusuri care *nu* îmbogățesc în mod real pe nimeni și nimic; cel mult care *asigură* consumul unui ipotetic viitor.

*

Că, pentru a dobândi gloria, nu mai e nevoie să-ți riști viața pentru fapte ieșite din comun, inaccesibile omului de rând (fiindcă toți suntem astăzi oameni de rând), ori să creezi opera de artă care să lase perplexă omenirea întreagă, nimic mai banal în ziua de azi. Glorioșii se produc în spațiul studiourilor de înregistrare sau în fața camerei de luat vederi, cu perversitatea neputinciosului mânat lăuntric de idealurile geniului sau ale exploratorului. Iar gloria lor cauționează financiar sfârșitul unei tradiții a talentului și începutul unei epoci de siestă spirituală cu vise ininterpretabile. În fine, nu îmi deplâng epoca, nu am decât *rânjetul* ca reacție la motivul real al gloriei de totdeauna. Nimic nou în toate acestea, dar dacă am reveni la neolitic, cu mințile noastre de azi, instruite?

Iunie

LUNI, IO

Viața care ne poartă existența către indefinitul cu răspunsuri ascunse este, în sine, de o sărăcie impalpabilă și perfect senină – dar seninătatea ține aici de o știință a secretului generos care nu își dorește *totul*. Ține, în fond, de o știință a singurătății împărtășite. Lecția inimaginabilă de sărăcie a vieții și a spiritului din noi e simplă și nu intră în economia, în filozofia nici unui organism condamnat la *reproducere*. Abia presimțirea ei ne transportă în intuiție, în intuiții de care fugim cu gândul nefericirii fatale – fatale reprezentărilor care ne alimentează *înmulțirea*. Fuga de sărăcie va fi efortul colectiv prin care ne vom desăvârși opera de distrugere.

Înainte de a fi un caz concret din punct de vedere uman, sărăcia este o constantă univesală a materiei, care își poartă sobrietatea multicoloră și singurătatea sumbră cu fermitatea și eleganța lipsei de finalitate. Când infinitezimalul se reduce la nimic, sărăcia elementelor are discreția revelației, iar când enormitatea îi explodează, spectacolul autodistrugerii vine ca o confirmare fără cusur. Nimic nu își

aparține și nimic nu intră în proprietatea a nimic. Numai omul devine proprietar peste o sărăcie a nimănui, pentru ca astfel să poată visa.

MIERCURI, 12

Sărăcia e metafizică în măsura în care Totul îi este sinonim în *timp*: Totul de început și Totul final. Odată cu omul însă, metafizica a devenit o disciplină a confuziei, dacă nu a contradicției: în om, această presimțire a ceea ce *nu* știm se opune voinței obscure de reproducere. Metafizica sărăciei universale este legea spirituală care confirmă un dat, împreună cu maladiva apariție a omului, care ar fi trebuit să ia sărăcia originară drept pretext nu pentru efortul de a crea o istorie macabră a economicului, ci pentru a se împlini ca specie spirituală măcar, dacă nu transcendentă. Acest dar pe de-a-ntregul spiritual a rămas însă ca omul să îl respire ca pe un deșeu… Iar dacă ar fi să legiferăm în mod formal o vină originară a tuturor neajunsurilor care ne împovărează, am alege sărăcia, și nicidecum fornicația paradisiacă stârnită de iluzia cunoașterii sau a presimțirii binelui și a răului ascunse în măr. Linia cu variații sumbre și extatice a economicului, știința fugii de sărăcie deturnate sub masca necesității au înlăturat orice alternativă la definiția omului. Omul nu e o ființă necesară vieții, ci spiritului, de aceea pentru el înțelesul nu se reproduce decât în iluzie, în convingerea intimă că viața e o *datorie* de căpătâi, care prevalează; și nu spiritul, această garanție a „sărăciei și a nefericirii"…

VINERI, 14

Timpul e sărăcie lucie, în sine, dar de când ne-a devenit *avere* în conștiință nu facem altceva decât să ne plângem că suntem săraci în timp, care s-a transformat într-un fel de dușman subtil al vieților noastre. L-am întors împotriva noastră fiindcă am făcut din el etalon al trecerii, convenție a zvârcolirii fiziologice și instituționale. Dar timpul ni s-a arătat încă de la început ca fiind, de fapt, *răgaz* al împlinirii spirituale, mediu ireal în care să evoluăm ca fiind *altceva* decât, de pildă, ce am fost. Binefacerile timpului le-am preschimbat într-o psihoză a alergării după… timp, convinși că timpul trebuie consumat ca o proprietate personală. Am ajuns în punctul absurd al acestei sărăcii de timp pentru că i-am refuzat sugestiile, pentru că i-am dat înțelesul fugii, considerând până la urmă că *el* ne fură viața… Când înțelesul lui e spiritual și nu a provocat niciodată moartea cuiva, dovadă că moartea se *cunoaște* și atât, ca întâlnire cu sărăcia absolută, singura despre care nu putem spune nimic.

SÂMBĂTĂ, 15

Omul sărac a creat religii nu atât pentru a se încredința fără discernământ zeului, cât pentru a transfigura în ideal sensul singurătății pentru care s-a ivit pe lume. Față în față cu acest (om) ideal, al cărui înțeles nu este reproducerea, față în față cu filozofia strivitoare a singurătății, iluzia supraviețuirii ne-a condamnat la mizerie spirituală și la crimă. Dacă nu ne-am fi predat cu atâta orbire nebuniei de a ne înmulți fără să știm de ce, pentru ce…

nu am fi considerat ca fiind de la sine înțeles să *durăm* până la capăt și să ne aservim unii pe alții cu sălbăticie. A fost soluția cea mai facilă, spre a trăi cât mai *mulți* împotriva spiritului rar de care suntem dăruiți, spre a face orice ca să trăim împotriva noastră înșine; fără să realizăm că tot ce am reușit până acum a fost să ne construim *negativul*.

JOI, 20

Cobor din mașină clătinându-mă și oarecum nedumerit. Plini de amabilitate, polițiștii zâmbesc, îmi cer cu deferență actele, nu le am la mine, atunci să le spun măcar cum mă cheamă: „Louis-Ferdinand Céline"... „Domnule Céline, ați băut... Mașina o lăsăm aici, iar dumneavoastră veniți cu noi la comisariat." Deși insist spunându-le întruna că mă cheamă Louis-Ferdinand Céline și că sunt născut „sous une bonne étoile... jaune", sunt invitat cu toată grația din lume („Vă rugăm, domnu' Céline...") să intru în celula de „dégrisement" ca să mă culc. Adorm instantaneu, mulțumindu-le ceremonios. Mă trezesc însă în toiul nopții scuturat de coșmaruri, dar poate că mai abitir ca să ascult simfonia normandului de gardă care se masturba cu icnete. Asist răbdător la ședința de instruire nocturnă din care, până la urmă, ofițerul de serviciu a ieșit viu, apoi mă culc la loc, lăsându-l pe apărătorul liniștii publice să-și facă datoria pe mai departe, în cele mai bune condiții de luptă netulburată. Jurnalul acesta „ingrat" și „timpul pe care îmi închipui că l-am trăit gândindu-mă la el ca la un viitor de care am dispus" nu își mai aveau rostul. Sub nici o formă. *Satisfecit*.

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului literar.